

МІ і СВІТ

WE AND THE WORLD

УКРАЇНСЬКИЙ
МАГАЗИН

Nous
et le monde

Revue Ukrainienne

Editor:

M. Kolankiwsky
278 Bathurst St.
Toronto, Ont.
Canada

25 c.

P. 8

ЛЮТИЙ — FEBRUARY

1957

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністративної кореспонденції (вплата грошей): М. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

З М І С Т:

**Д. Ярославська: Милосердя
Краса української мови
Цікаве швидусіль
"Бум" на картини
Серце може жити сто років
В країні королеви Сабі
Жінка українського барокко
З науки і техніки
Найбільший процес століття
Астрономічні проблеми
Кво вадіс, сімена?
Сторінки філателіста
Косметична хірургія
Найлегендарніша з перемог
Я. Герус: "Бовери-бом"**

ПРЕДСТАВНИЦТВА

ARGENTINA: "Peremoha", 25 De Mayo 479, Buenos Aires

AUSTRALIA: Fokshan Library and Book Supply, 1 Barwon St., Glenroy, W. 9, Vic.

BELGIQUE: Ihnat Stachij, Esneux en Liege

BRAZIL: Mrs. I. Lisynetskyj, Cx Postal 428, Ponta Grossa, Parana

ENGLAND: S. W. Shewchuk, 78 Kensington Park Rd., London, W 11

FRANCE: Kolankiwskyj Mykola, 186 Bld. St. Germain, Paris VI, c. c. 876771

GERMANY: Fr. M. Harabatsch, Muenchen 23, Gundenlinden St. 13/0

VENEZUELA: Mrs. K. Kolankiwsky, Caracas, Av. C. Acosta, Edif. Claviere # 16, San Bernardino.

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: В Арабії, побіч люк்சусу власників нафтових піль, зберігся примітивізм життя біблійних часів (до статті на стор. 16).

* * *

Річна передплата: для Англії й Австралії — 1 фунт, для Бельгії — 100 б. фр., для Франції — 1000 фр., для Німеччини — 10 ДМ., для Аргентини й Півд. Америки — 40 арг. пезів, для Півн. Америки, Канади і всіх інших держав — 3 ам. доляри. **Ціна одного числа:** 25 центів.

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa.

Дарія Ярославська

МИЛОСЕРДЯ

Етюд

Літа минали і його густі брови перемінювалися в два срібні кущики, а чоло все більше втікало взад голови. Підборіддя видовжилося і півмісяцем скоротило шию, в колінах прибув біль. Але його зір був по давньому спостережливий. Він блискуче підхоплював прикмети, чи хиби п'єси і гри акторів, а рука невтомно, завжди з тим самим, що й колись розгоном, креслила для друку його сміливі думки і легкий, часто їдкий дотеп.

Його влада в театральному світі не маліла. Одно його слово могло зробити щасливим автора п'єси та акторів, або зруйнувати їх. Його думки були, як небо над ним; інколи захмарене, інколи повне блиску сонця, але завжди насичене живо-творними складниками. Роки поглибили їх, надали багатшого змісту, збільшили красу й силу його слова. Вони не завмирили, так як не завмирало його зацікавлення жінками.

Жінки завжди оточували його. Їх молодість не пере-

водилася. Відходили одні, приходили інші, хоч щораз більше років ділило їх від нього. Але це було байдуже. Була їх молодість що відновлювала його думку, що була надхненням до праці, що робила життя вартісним.

Його дружина, втомлена підозріннями, мучена ревностями, осамітнена, зітхнула:

"Завжди однаковий! Завжди цей самий! Театр і жінки, жінки і театр! Колись я думала, що це минеться з молодістю, але я помилялася. Що ці божевільні жінки бачать тепер у ньому? Адже з колишнього його вигляду залишилося дуже мало. А вони ще й досі бігають за ним!"

У театрі, початкуючі актори, майже з завистю говорили до молоденьких акторок:

"Що вам?! Покрутитесь трохи перед ним, заграєте закоханих і вже ваша слава запевнена! Але що ми маємо робити? Що нам залишається? Нам не так легко вибитися в головні актори!"

Він появлявся за кулісами одягнений у першорядного кравця, з незмінною квіткою в блюзі, як улітку, так узимку, і з усіх кутків спрямовувались до нього погляди. Кокетливо ніжні, похмурі, благальні.

"О, любя! — говорив він до своєї дружини і протекційним рухом торкався її рамени. Це рамя западалося кудись униз і було щораз тонше. — Невже тобі не мило, що на твого чоловіка задивляються жінки?! Що це тобі шкодить? Моє прізвище маєш тільки ти!"

Вона всміхалася сумно і вирозуміло. Бурхливі сцени і сльози залишилися десь за ними.

"У твору віці таке донжуанство це щось безмірно сумне — говорила спокійно, а погляд доповнював думку: Адже його нічого не змінить!"

"Ревнощі! — стверджував він вдоволено. Колись вони втомлювали його, але тепер підсилювали віру в його принадність і вартість.

Але прийшов день, що змінив усе.

Трамвай був переповнений. Всі місця були зайняті і він мусів стояти. Вхопився ручки і холітався в такт їзди. Дехто поглянув на нього, дехто навіть не помітив. Хтось пізнав його і пригладявся довше. На два кроки від нього молоденька дівчина підняла на нього погляд

і вже не відривала його. Вона була одягнена скромно, навіть бідно. Мабуть, це була студентка, що їхала з університетських лекцій. Спершу він не помітив її. І тільки по хвилині підхопив її погляд ніжний і теплий. Звичним рухом сягнув до шиї і поправив краватку. Насупленість його обличчя зникла, в очах відбилася зацікавлення. Трамвай холітався, люди штовхали одне одного, висідаючи і всідаючи, але він помічав тільки її очі. Тепер йому здавалося, що вона скромно, але й прихильно всміхнулася до нього. Він віддав усмішку. Просунувся поглядом по її скромній постаті, в думках підбирав кольор і фасон сукні, комбінював зачіску, що підкреслювала б її красу. Вона була гарна. Хоч молоденька, — думав, — проте помітила тільки його!

Тримався цупко ручки, щоб не похитнутися, бо на поворотах вагон хитався, а в його ногах не було вже

J. BOYKO

Real Estate & Business
Broker

383 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario

LE. 4-8821

Великий вибір хат, бізнесів
і фармів.

давньої сили і справности. Забув, куди їде. Та хіба це було важливе у тій хвилині! Куди важливіша була ціль її дороги. Серце настроювалося на якісь неясні, але чарівні хвилини.

Раптом вона підвелася і йшла просто до нього. Він не сховався їй з дороги, хоч може вона спішила до виходу. Він відчував, він чекав, що

вона наблизиться до нього. Наражуючись збитися з ніг при швидкому холотанні во-за, він поступив крок уперед і рятуючи рівновагу, вхопився її за рам'я.

“О! — сказала дівчина голосом, сповненим співчуття. — Я зробила вам місце. Прощу, сідайте. Це ж так боляче дивитись, як стоять старі люди!...”

ДЛЯ ТИХ, ХТО ВИБИРАЄТЬСЯ В ГОРИ

Дехто має змогу скористати із зимових вакацій, щоб вибратись в гори на лещата. Для тих щасливців подаємо декілька порад:

* Пам'ятайте, що висота не для всіх добра. Особливо слід уважати тим, хто хворіє на серце. Тому зайдіть наперед до свого лікаря, щоб перевірити ваш стан. Число червоних тілець крові зростає на одну сьому при висоті кожних 1.800 метрів.

* Заки почнете ваші стрімкі з'їзди, поправляйте гімнастику кожного ранку, щоб засвоїти собі потрібні рухи. Тоді менше буде нещасливих випадків і ваші вакації не закінчатись передчасно!

* Не забудьте взяти з собою коробочку товстої помади, щоб було чим помастити потріскані уста й руки.

* Сонце в горах світить куди яркіше, відбиваючись від кристаликів снігу, отже пам'ятайте про темні окуляри!

* Щоб використати як слід гори, спіть достаточо, навіть децю більше, як звичайно!

НАЙДОВШИЙ МІСТ СВІТУ

У стейті Люїзіяна (ЗДА) будується під керівництвом французьких інженерів міст, що буде довгий на 38.000 метрів, отже буде досі найдовшим мостом світу. Він сполучуватиме південний і північний береги озера Ponchartrain.

Досі найдовшими мостами були: міст на заливі Тампа (ЗДА) (24.000 м.), в'ядукт із Сан Франціско до Овкленду (13.000 м.), металевий міст в Сіднею (12.000 м.), міст в Чісіп'ік, ЗДА (6.918 м.), Меморел Брідж в Делевер (3.281 м.), міст в Сті. Андре де Кюбзак, Франція (2.100 м.), в'ядукт в Жієн, Франц. (1.863 м.), міст у Брукліні, Н. Й. (1.825 м.), міст на Червоній ріці, В'єтнам (1.682 м.), міст Голден Гейт у Сан Франціско (1.633 м.), міст у Канкарвіль, Франц. (1.400 м.), міст Сотні Прогонів біля Бордо, Франц. (1.182 м.).

КРАСА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Називаємо цю мову літературною, що нею писали й пишуть наші найкращі письменники, що нею пишуть, говорять і повинні говорити освічені люди. Незнання літературної мови свідчить про нестачу освіти й національного виховання одиниці.

Наша літературна мова витворилася в серці України, головно над Дніпром (Полтавщина, Київщина, Чернігівщина).

Говори (діалекти) згаданих українських областей найближчі до літературної мови й вони стали її основою. Інші говори тільки слов'янею збагатили й досі збагачують літературну мову.

Початок літературній українській мові дав письменник — полтавець **Іван Котляревський**, потім киянин Тарас Шевченко, чернігівці Панько Куліш, Марко Вовчок (Марковичева) та інші.

Українська літературна мова багатша від усіх говорів науковими назвами (термінами), що їх вивчили і творять наші вчені в різних ділянках знання.

Українською мовою говорить тепер понад 50 мільйонів людей на територіях України й у всьому світі.

Важливіші пам'ятники, що стосуються до історії української мови, належать до XI сторіччя у християнській добі, по

смерті славного князя Ярослава Мудрого.

Найголовніші з них: київські "Изборники" великого князя Святослава, Несторові копії з XII-XIII ст. "Житіє Теодосія Печерскаго" і "Житіє Бориса и Гліба", "Галицкое Євангеліє 1144 года" і багато ін.

Усі ці пам'ятники писали церковно-слов'янською мовою, однак вони не є вільні від українщини. Поміж рядками зустрічаємо багато народних слів і по них можемо виробити собі погляд на фонетику XII ст. Перепищики навмисно підставляли звичайні, народні слова на місце слів не надто зрозумілих для загалу українців.

Ще перед нападами татар Україна була більше освічена, як Польща. Українська мова була в урядах і щойно в XIV ст. бачимо силкування поляків перекладати св. Письмо на польську мову, а в половині XV ст. і свої закони з латинської мови.

Ось, що пише А. Лянґе у своїй праці "Круткі зарис літератури повшехней", Варшава 1909, IV, стор. 125:

"Не забуваймо, що українська мова продерлася далеко на Захід, що опанувала Литву і Жмудзь, що вкінці й у Кракові здобула собі громадянство. Коли Польща первістки своєї літератури викладала по-латинськи, Україна може повеличатися творами першої ваги — як

"Слово про полк Ігоря Свято-славича" або "Руська Правда" у своїй власній мові".

Під впливом української й білоруської мови польська мова скоро відбігла від чеської. Не вплив чужої науки, не студії над класиками, тільки Україна причинилася до швидкого розвитку польської словесности (як і раніше московської). Ніде в Польщі не вимовляють так чисто букв ш, ч, ж, як на українських землях і це признає проф. Кухарські в "Тижодніку Петербурскім" 1839, ч. 36.

Іван Снядецькі писав у 1805 р. в "Дзєнніку Віленскім", що колись найкраще говорили польською мовою у Львові, а сьогодні, хто бажає любити-ся красою польщини, хай прислухається мові простолюди-коло Ярослава в Галичині. Найкраще говорять по-польськи не в глибини Польщі, не в давніх її столицях, тільки на українських землях.

Українська мова є найбільше милозвучна з усіх слов'янських мов. Вона зберігає золоту середину поміж твердотою й лишньою м'якістю, поміж північчю, полуднем і заходом Слов'янщини.

Не є вона переладована шип'ячими приголосними, як польська, не любить поликання голосних, як чеська чи болгарська. В українській мові всі голосні чисті, природні, зовсім вироблені. Вона не любить вузькими голосними, як московська, природна, чиста, повноголосна, мужесько-сильна, ляконічна в устах козака, парубка. Вона м'яка, сердечно-ніжна, печена в мові матері, в дівочій пісні, або під пером ніжних Квітки, Нечуя-Левицького, Ганни Барвінок...

Читаємо в "Альгемайне Літературцайтшріфт" з року 1827 Галле III, замітку на статтю Бандке: "Рецензент (Бандке) уважає і сам за найбагатші діалекти російський (великоруський) і сербський, одначе за найкращий повинен таки вважати малоруський (український). Червоноруські Думки, Думи, Елегії переважають кожний діалект ніжністю та м'якістю."

Геніальний поет Адам Міцкевіч називає українську мову найкращою з руських мов (москов., укр., білоруськ.). Гл.: А. Міцкевіч "Форлезунген юбер ді слявіше Літератур ін Коллеж де Франс").

Проф. Бодянский, визначний європейський славіст, величає укр. мову поетичною і музичальною, порівнює її з італійською та грецькою.

Мацієвський і Коубек уважають нашу мову кращою від чеської:

"Владислав Ягелло велице сі в чєскем язикѹ лібовав. З політїкі, як соудїм, нехтел ужї-ват мїловѹ руске (малоруске), белоруске, енж на Літве домо-вем, ачколї она снад над чєштіну єст пєкнейшї, ачколїв пшї-ємней і в ўхо впада, незлї тврдїмї соузвучнїмї пшєсїцє-ни язїк Чєхѹ". (Часоп. чєск. Мўз. в Празє 1829, Св. II. стор. 221).

Визначний московський письменник Даль-Луганський, рецензуючи повісті Квітки-Осно-в'яненка, признає українській мові першенство перед московською народною і книжною мовою. (Читай нім. переклад в "Авслянд" 1835, ч. 74, стор. 293).

Найповніша українська мова у степових просторах по оби-

двох боках Дніпра, вужча на Лідгір'ї, в наддністрянських лугах, твердіша, зате сильна поміж скалистими горами, на перховині, на Бескидах.

Про давність української мови каже й це, що відміни відповідають зовсім місцевостям, що на них утворилися, відповідають небові, що під ним зростає. Ніяк ці відміни підмов не згоджуються зо звісними для історії політичними подіями народів, що могли б були впливати на утворення або й перетворення мови.

Давніші же ці відміни підмов, як зплив цих сусідів — поляків, литовців, мадярів, москалів й інших.

Славний Шафарик дуже цікавиться українською мовою і відзначає її між багатьма таними прикметами й питомостями від інших слов'янських мов:

і — зам. є, — світ — свет, літо — лето, білий — бєлий,

і зам. о й по гортанних г, к, х: кінь — конь, мій — мой, двір — дворь,

о без наголосу не переіначується: широкого — широкаво,

г зам. г: Бог — Бог, гора — гора,

хв зам. ф: хвартух — фартух, хвасоля — фасоля,

в зам. л: вовк — волк, писав — писал,

з, ц, с зам. г, к, х перед і: на дорозі — на дароге, дівці — девушке,

прийдешний час з -иму, -йму, -му: могтиму, зменшення: спатки, спатоньки, істоньки, матусенечка, гарнесенський...

ступенювання: здоровий, здоревенний — на -єнний.

Проф. Максимович у своїй "Історії древ. руск. словесн."

наводить ще й такі прикмети української мови:

звук о не переміняється в а: для того — для таво, чорного — чорнаво...

замість єсть кажемо є, час минулий чолов. роду: зам. л — в: знав — знал,

дієслово бути, зам. и — у: бути, не бити,

українська мова любить у закінченнях слів на голосну: Дніпро — Днепр...

Східно-українська підмова багата в народні пісні всякого роду. В піснях, у народній усній словесності утворилася однакостайна співуча мова. З піснями розійшлася ця підмова вже давно по всій західній Україні. Українська Гуцульщина, Бойківщина й Лемківщина співають пісні східно-українського походження і по цій вимові, головню козацькі пісні. Однак у ліричних піснях (коломийках, шалалайках й ін.) й обрядових піснях зберігає свою місцеву підмову, нагадуючи давніх греків, що в них так само кожний рід поезії зберіг свою питому підмову.

Нині ніякий вчений — чужинець, ні свій, не сумнівається, що українська мова зовсім самостійна, дуже багата й милозвучна. Вона наш неоцінений скарб першої ваги, що ним ми повинні найбільше дорожити! Люд наш сердечний, численний, християнський зберігає

COLLEGE STUDIO PHOTOGRAPHER

ВЛАСНИК І. ЯРМОЛЮК
499 College St. Toronto, Ont.
WA. 2-2507

Дерев'яна старовинна церква в селі Гуклієво на Карпатській Україні, якої фота ми, на жаль, ще не мали, видаючи альбом "Дерев'яні церкви в Україні".

найдорожчу спадщину наших прабатьків, рідну мову, і плекає так, як ростить земля свята травичку, зілля, дерева. Від українського люду в першу чергу треба нашій інтелігенції вчитися рідної мови. Ми щасливі, що скарбниця української мови така багата, що досхочу можемо черпати з неї й до вибору найкращі слова і звороти. Збираємо всі слова й вибираємо з них те, що найбільше пригоже для літер. мови. При виборі слів треба мати деяку дотепність мови, вмільсть відділювати зерно від половини. Ніде ж у світі ніяка підмова, що живе в устах люду, не підноситься "ін крудо" без усякої критики до літературної мови. Не кожне народне слово можна пхати в літературні твори.

Філологія (сукупність наук про мову, літературу, культуру) бере для себе ґрунт у письменних й устних творах народу та є окремишньою, спеціальною наукою.

Раковецький жалує, що українська мова не стала пануючою у всій Росії: "Українська мова з великою користю для цілої Слов'ящини була б пануюча в цілій Росії, коли б столиця цієї держави могла остатися у Києві, осереднім місці всієї південної Русі". (чит. "Памятник. Врш. 1815, том I, стор. 112-124).

У 1910 році навіть царська Академія Наук у Петербурзі не відважилася заперечити самостійності української мови і стала прилюдно в обороні її вільного розвитку.

ЦІКАВЕ ЗВІДУСІЛЬ

Збирає: Д-р Григорій Скегар з Галівуду, Каліф.

* Бюро Допомоги Інституціям з Вашингтону (ЗДА), подає у своєму звіті, що впродовж 1956 року в усіх збірках на інституції, університети, шпиталі, школи та сиротинці зібрано 6 біліонів і 100 мільйонів доларів.

* Малібу, багата дільниця міста Лос Ангеліс, де жили самі маєтні люди, згоріла майже дощенту. З димом пішло сто великих палаців, городи з тропічними деревами й орхідеями, — все на суму сто мільйонів доларів. Пожар постав з цього, що 17-літний хлопець з помсти запалив суху траву при одному парку, а потім вогонь рознісся на всю околицю.

* Джордже Галлон, з Принстону, стейт Н.Дж. обрахував, що членство всіх церков в ЗДА зменшилось на 2 мільйони вірних, які з якихось причин перестали приходити на богослуження. Всі церкви в ЗДА мають 47,500,000 членів.

* Комісія Атомної Енергії у Вашингтоні заявила, що незабаром усі електричні станції, кораблі на морі, літаки у повітрі, підводні човни — будуть порушуватись атомовою енергією (за 10 років буде жаль умирати!).

* На брамі в Нью-Делгі, Індія, видніє напис: "Можеш вивезти від нас золото і жемчуги, але на те, щоб ти вивіз нашу культуру, мусиш приїхати до нас сам культурним!"

* Антропологи університету Тенесі знайшли місцевість, де

індіяни із шістьох східньо-полудневих стейтів (сотки років тому назад) сходилися на загальну конференцію. Тут вони брали участь у багатьох ігрищах як: перегони на конях, дукання, танці, скоки тощо.

* У тропічних країнах є багато родів пальм, а один з них, який зветься "моріш", має цю прикмету, що можна з пальми дістати овочі, зробити хліб, вино або пиво, а з кори зіскувати мотузку.

* "Дорога Мамо! Тільки подумай, що я мушу чекати 4 тижні, щоб дістати від Тебе відповідь на мого листа, — а тут мені так дуже тужно за домом..." Так писав Самуел Морс (1811) до своєї матері. Це спонукало Морса думати, якби то післати депешу до матері, щоб того самого дня одержати відповідь? Результатом було те, що Морс придумав спосіб телеграфу, яким світ комунікується й досі.

* 56 років тому, в Барлінгтоні, стейт Вісконсін, засновано "Клуб Брехунів", які відумують всякі "правдоподібні" брехні, а опісля редакційний комітет все це перечитує й вибирає "найкращу брехню" та авторові дає цінну нагороду. За 1956 рік таку нагороду дали Албертові Гапкінсові, з Мадісон, Вісконсін, за таку розповідь: "У стейті Савт Дакота є така липка глина, що коли їхати автом, ця глинака загальмує колеса авта. Одного разу старий пацюк забіг на цю

глинку і замочив хвіст. Глинки причепилось до хвоста так багато, що її тягар стягнув шкіру на пацюкові і він не міг закрити очей, йдучи спати, тому незабаром здох з невиспання"... Цей клуб засновано на вірець німецького клубу, де президентом був барон Мінхгавсен, що мав титул "найбільшого брехуна на світі". Але Мінхгавсен заснував також університет в Ерлангені і був його президентом через 12 років!).

* Пригадуйте над таким афоризмом: "Коли ти брешеш і кажеш, що ти говориш правду, — то ти брешеш; коли ж ти брешеш і кажеш, що ти брешеш, — тоді ти говориш правду!" Спробуйте це вирішити, чи правдивий афоризм: "Казав німий, що чув глухий, що бачив сліпий, як танцював кривий"...

* Українська народна мудрість каже, що коли шукаєш приятеля, або хочеш женитися з дівчиною, або йти під провід політичного провідника, тоді приглянься: Що людина робить при вині (підпита), що говорить у гніві, що купує, як має гроші?..

* Неймовірно, але правдиве! По Галівуді, в Каліфорнії, друге місце на цілому світі при виробі фільмів на англійській мові взяла Японія.

* Вечір перед Новим Роком всі великі міста в ЗДА обходять величаво й урочисто. Багаті готелі і клуби уряджують "парті" за заплатаю від десяти до сто доларів від особи. Вечера починається о годині 10-й ввечері, а кінчається о годині 4-й рано. Багатир Давид Фелдман устроїв в Галівуді зустріч Нового Року для своїх приятелів,

нанявши весь ресторан "Романов" на цілих 2 дні (31 грудня і перше січня). Ресторан мав зібрати "делікатесен" (найдобірнішу поживу з усього світу), рідкісні вина, шампани, горілки, пива. За все це Фелдман заплатив одним чеком 125,000 доларів, але має тепер славу "плей-боя" (такий, що розкидає грошіми) на всю Америку!

* Два археологи, д-р Гайзер з Університету Каліфорнія і д-р Друкер з Смітсонського Інституту, знайшли в Мехіко руїни старої святині, де індіанське плем'я "Олмек" віддавало почить богам "Ягуар" 800 років перед Христом. Ця знахідка викликала велике зацікавлення поміж світовими антропологами.

* Університет Полудневої Каліфорнії переводить тепер досліді над біологічними даними, щоб встановити, чому декотрі діти мають злі зуби? Вчені висунули гіпотезу, що коли матір є в тяжі і їсть багато солодких страв і цукру, її діти будуть мати крихкі зуби, які почнуть псуватися ще в молодім віці.

* Річард Думас Мілнер, з Джексона, стеєт Міссісіпі, мав рідке щастя, бо вже на 39 році життя має стільки грошей, що не знає що з ними робити. Малим хлопцем почав продавати насіння поміж сусідами. Як підріс, пішов на працю, де продавали з другої руки авта. Пізніше перейшов на концесії оливи, а відтак на продаж патентованих ліків. Все це приносило йому казкові зиски. В 1955 році всі його "бізнеси" принесли йому сто мільйонів доларів!

“БУМ” НА КАРТИНИ

Ще ніколи досі не було такої можливості збагатитися на закупні мистецьких картин, як сьогодні.

Ось поблизу Парижу, при дорозі з Плессі до Робінсону стоїть вілла, що влітку і зимою потапає в гущавині кущів тропік. Там живе подружжя Лемеррі, — художавий емеритований учитель Фредерік і його кругленька дружина Емма. Вони сьогодні багаті люди, хоч ще тому декілька років їм не переливалось. Саме тоді ця пані Емма відважилась принагідно купити картину якогось невідомого мистця з кінця XIX ст. за суму 10.000 франків (біля 35 доларів). Опісля дала в газету оголошення, що має таку картину на продаж. За кілька днів приїхав один з колекціонерів і заплатив за картину 20.000 франків. Так воно почалося. Пані Емма почала сама їздити і підшукувати картини. Її зиски щораз росли. Сьогодні подружжя Лемеррі має поважну готівку в банку і свою незвичайно цінну приватну галерею. “Це картини, що їх я купила для своєї приємности!” — каже пані Емма. Є там три морські краєвиди Будена, за які вона платила по 20.000 франків, а сьогодні вони вже варті вдсятеро більше і з кожним днем ідуть вгору.

Таких людей, як Лемеррі, що

доробились на картинах, є багато. Ось недавно в Саль Друо в Парижі продавалась колекція картин одного старого аптекаря, який недавно помер. Спадкоємці немало здивувались, коли сто картин оцінено на суму 62 мільйони франків, тобто вдсятеро більше, як вартувала сама аптека. Ці всі Сутіни, Моділіяні і Пікассо аптекар купував дослівно за франки, коли був ще молодим студентом.

За велику картину Сера, що прикрашує сьогодні музей у Чікаго, заплатили колись те, що вартував млинок до мелення кави. Коли недавно Париж хотів вилпозичити цю картину на виставку, то ніяка обезпечена компанія не хотіла взяти на себе ризик обезпечити транспорту картини. Славетну “Ля Льюж” Ренуара, яка вартує сьогодні 80 мільйонів франків, куплено колись за 425 франків.

Навіть на менших мистцях минулих сторіч власники позаробляли влїтерю і вдсятеро. Картина, це найкраща обезпечка капіталу перед девальюацією.

Ця сама можливість зробити інтерес на картинах існує й сьогодні із сучасними мистцями. Вони ще сьогодні невідомі, такі як були колись Брак, Дерен, Дюфі й інші. Ось таки на наших очах дехто зробив маєток на Бюфетові, що його відкрито тільки в 1947 році. Або

на Вальтатові, якого картини, що в 1946 році платились по 20-30.000 франків, нині ціняться по три мільйони. Це вдесятеро кращий інтерес, як шері на уранієві копальні в бельгійському Конро! Нагорода Гюґюнгайм, признана недавно Громерові, піднесла вартість його картин з 5.000 франків в 1948 році на два мільйони. А цвіті Влямінка, — старого й відомого мистця, за які ще рік тому не хотів ніхто платити більше як 50.000, нагло підскачили на один мільйон франків.

Нині аматори-колекціонери перемінилися в аматорів-торгівців. Отже не дивно, що в самому тільки 1954 році продано в Парижі картин на вартість 4 мільярдів франків, в 1955 — на 5 мільярдів, а в 1956 році — на більше як 6 мільярдів. В цю статистику входять тільки продажі на публічних ліцитаціях. А скільки продано приватно?! Бодай вдвічі більше.

У 1920 році було в Парижі всього 20 мистецьких галерій, які всі відмовлялись купувати чи виставляти модерне мистецтво. Сьогодні є їх 1200, і жодна з них не банкрутує. Їхніми власниками є часто поважні торговельні підприємці.

Після першої світової війни тільки 300 мистців ледь вижили з мистецтва в Парижі. Сьогодні прекрасно живуть там 4.500 малярів, що з них багато є мультимільонерами.

Картина це нині вартість, певніша як гроші. У застав за

КАРТИНИ

українських мистців

МИКОЛИ КРИЧЕВСЬКОГО
і А. СОЛОГУБА

можна набути через Вид.

"Ми і Світ"

відомі картини банки дають без найменшої труднощі мільйонові позики. Мабуть вже недалекий той час, коли кожний банк мусітиме мати експерта для мистецьких картин, так як має сьогодні економічних і фінансових дорадників.

Кожна галерія бодай що два роки робить переоцінку своїх картин, підносячи на них ціни вдвоє. Обезпеченева компанія виплатила недавно одному власникові 6 мільйонів франків відшкодування за вкрадену картинку Піссаро, що звалась "Поле пшениці" і яку ще по цій війні оцінено всього на 350.000 фр.

Картини становили в 1930 році 4% всього приватного французького майна. Сьогодні вони становлять вже 10%. Цікаве те, що купно картин перестало бути монополією багатіїв і в минулому році половину продажу припало вже середній класі населення.

Мас це вплив і на видання мистецьких альбомів, репродукцій, монографій тощо, які сьогодні вже поважно конкурують тиражами з всякими куховарськими книжками та підручниками городництва.

Пишучи це, з приємністю відмічуємо, що купно картин починає вже поширюватись і поміж українцями на еміграції. Багато з нас вже не тільки відчуває потребу прикрасити свою хату гарною картиною, але бачить у ній і певну маєткову вартість. Недавно писав нам маєстро Микола Кричевський: "В останніх днях, під час мого перебування в Нью-Йорку, я продав українцям кілька картин. Вони всі приходили до мене. Починаю вже мати успіх і серед українців, а це неабиякий прогрес!"

Українці мають поміж со-

бою на еміграції бодай десятку імен мистців, що їх картини продаються ще за безцін, але впродовж кількох років вони подвоять і потроять свою вартість. На нашу думку, є поміж ними імена, які стоять вже на порозі світової слави і досить ще маленького кроку (голосу якогось особливо авторитетного критика чи признання якоїсь нагороди), щоб їхні ціни підскочили всотеро. Вже сьогодні їх масово викуповують чужі колекціонери.

Чимало з нас, мабуть, жалуватиме, що прогаляли нагоду набутти майно. **М. К-ий**

СВ. ПИСЬМО ПРО РАДІСТЬ ЖИТТЯ

(Книга Сираха, 14, 11-19)

Заживай собі, мій сину, в тих добрах, які маєш, і достойні дари Господеві віддай.

Згадай, що смерть довго не загаїться, тай речинець відходу невідомий тобі.

Заки помреш, твори добро друзів, витягни руку і по спрможності твоїй, обдаруй його.

Не відказуй собі щастя, поки живеш, не пропусчай нічого з радощів життя. Чи ж не мусітимеш своїх статків іншому залишити, трудів твоїх на іграшку долі?

Давай, бери, радій, веселися, бо в могилі годі радости шукати!

Кожне тіло старіється, мов та одежина, — гомонить бо звісне: "Смертю помреш!". Як зелене листя на буйному дереві: одне опадає, інше розвивається, — так теж з людськими поколіннями: одне вмирає, друге наростає.

І всякий твір людини бутвіє, зникає, і майстер твору йде також за ним подібно...

Переклав **о. Вол. Дзьоба**

ВДОВОЛЕННЯ

Ах, як це приємно переодягнутись у свіже білля! — сказав п. Чепурний, переветраючи брудну сорочку на другий бік.

ВАШЕ СЕРЦЕ МОЖЕ ЖИТИ СТО РОКІВ!

У вересні 1956 року зібралося в Стокгольмі 700 найкращих лікарів-спеціалістів на II Конгрес європейських кардіологів, щоб спільно призадуматися, як найуспішніше поборювати серцеві недуги, які щорічно забивають більше жертв, як рак і туберкульоза, разом взяті. Хвороби серця особливо поширилися в останніх десятиріччях. Коли ще перед 40 роками один француз на 15 вмирав на серцеву недугу, то сьогодні вже вмирає один на 5.

Що ж ствердили лікарі? — Всі вони погодилися в тому, що людське серце може жити понад сто років, але його треба шанувати, економізувати. Коли ж ідеться про гігієну серця, то її найвлучніше і найкоротше висловив один з кардіологів, кажучи: "Ходіть пішки, менше їжте, умірковано пийте і будьте веселі!"

Не знають, чому серце б'ється

Серце вивчали люди від сивої старини і вже фараонські лікарі називали його фундаментальним життєвим органом. А все таки і досі медицина не знає, чому властиво серце б'ється. Відсепароване від центральної нервової системи, воно може далі жити, тоді коли інші м'язи для життя потребують нервових побуджень.

У лабораторії Інституту Рокфелера в Нью-Йорку, французький вчений Каррель, виділивши серце курячого ембріону, заставив його битися впродовж років. І тільки внаслідок його

неуваги наступила врешті смерть.

Маючи величину великої помаранчі, серце є найбільш досконалим м'язом нашого організму і найбільш досконалим мотором, який тільки знаємо. Впродовж 24 годин, воно перекачує біля 10.520 літрів крові, тобто пів вагона-цистерни. Щоденна його праця могла б піднести вінду з трьома людьми на висоту 100 метрів. За 70 років життя воно вдаре 3 мільярди разів, рахуючи пересічно по 72 удари на хвилину. І все це без найменшого відпочинку.

Воно незвичайно відпорне на удар. Недавно під час вуличної катастрофи одному чоловікові зовсім розплескало грудну клітку. Коли лікар підніс ребра, серце почало наново битися.

Штучне серце за 2 долари

Лікарі чимало наломали собі голови, поки не вивдмано апарату, що заступив би працю серця під час його операції. Врешті пощастило побудувати складну систему штучних легень і серця, якою користуються шпиталі. Построєна вона на зовсім простому принципі: помпа втягає кров з організму і перекачує до "легенів", де її окиснюється і віддається організмові оперованого. Все добре, тільки... цей делікатний апарат коштує грубі сотні тисяч доларів.

Але ось у Стокгольмі сказав данський кардіолог Інґе Ріг, що він сконструював штучне

серце з пластичної матерії, яке коштує не більше як два долари. Його наразі випробовується тільки на звірятах.

П'ять познак

Один з героїв Жюль Ромена каже, "що несвідомим кардіаком є кожний чоловік, який себе добре почуває". Починаючи з 35 років, чоловік (жінка є охоронювана своїми гормонами) мусить стежити, чи немає у нього котрогось з п'ять симптомів, які є виявом недуги серця:

1. Враження задубіння лівої руки, часто супроводжене також тиском в грудях.

2. Задишка і потреба свіжого повітря. — Виходячи на сходи, така людина відчуває легке, але якесь незвичайне, ослаблення, сполучене з важким віддихом, а серед ночі часто будиться, відчуваючи конечну потребу свіжого повітря.

3. Биття серця. — Нагло серце починає сильно битися і маєть враження, що його проколює меч.

4. Запаморочення. Хворий не вмліває, але має прикре почуття, що голова опоржнюється і що все крутиться довкола нього.

5. Опух стіп і ніг. Коли натиснути тіло пальцем, знак залишається впродовж п'ять чи десять хвилин.

Коронарит — пострах для промисловців

Три найбільш поширені серцеві недуги, це: коронарит, гіпертонія і серцеві інфекції.

Коронарит є недугою людей активної праці, починаючи від сорок років. Він навіщає головних адвокатів, лікарів і підпри-

ємців. Коронарит є просто змо-рою для промисловців, зокрема тих, що нервово перепрацьовують та нерегулярно харчуються. Це запалення або пошкодження коронарних артерій, що відживлюють серце, внаслідок чого робиться згусток крові. Починаючи від 40 років, кров стається липкіша і швидше стинається. Заткавши важливу артерію, згусток виголожує серце і в кількох хвилинах спричиняє смерть. Коли ж всадовиться в другорядній артерії, спричинює великий біль. Це й сталося з президентом Айзенгавером тому декілька місяців. У тому випадку пацієнт мусить зберігати абсолютний спокій і ніколи вже не може повернутися до повної активності.

У більшості випадків коронарит є наслідком артеріо-склерози, що її симптомами є гіпертонія і біль голови.

Ангину грудей лікують операцією

Іншою формою коронариту є грудна ангіна (грудна жаба). Вона постає звичайно на нервовому підложжі і кінчається створенням згустка. Криза починається жакливим болем у грудях. Хворому здається, що його серце схоплено в лещата. Він не може говорити, майже не відважується віддихати. По кількох хвилинах усе проходить. Інколи криза приходить серед ночі ("ангіна декубітус").

Модерна медицина дуже добре лікує грудну ангіну. Також хірургія має прекрасні наслідки. Під час операції, що триває 25 хвилин, дається в навколо-серцеву сумку дві чайні ложочки талькового порошку. Він спричинює приплив крові до

серцевого м'язу і спонукує постанову нових кровоносних судин, що відживляють серце, заткане згустком.

Гіпертонія не шадить жінок

Це недуга чоловіків і жінок, що є наслідком нервового, неспокійного життя. Вона пошкоджує циркуляцію крові, спричинюючи додаткову працю серця.

Тиснення крові міряє лікар двома цифрами: з них перша відповідає протидії серця, а друга — відпруженню серцевого м'язу. Вони змінюються, залежно від віку. Для людини у віці 45 років є нормальним тиснення 15-10, а гіпертонія є при відношенні 18-13.

Серцеві інфекції

Їх спричинює головним чином ревматизм суглобів, що наперед атакує суглоби, а опісля серце,

спричинюючи запалення ендокарди (оболонка, що вистеляє нутро серця), опісля перикарди, а вкінці інколи й міокарди.

Ці запалення бувають дуже важкі, особливо для молодих.

Забурення руху серця

Вони бувають головним чином нервово-залозистого походження. Є їх три роди: тахікардія (пришпінений пульс із 130-300 ударів на хвилину), сповільнення пульсу (тоді серцевий ритм сходиться до 40 ударів) і аритмія (пульс б'ється то швидше, то повільніше).

Кардіологи однодушно ствердили, що тепер медицина не знає якогось терапевтичного засобу, що лікував би всі серцеві недуги. Єдине, що можна порадити всім як найуспішніше лікування: бути оптимістом і "не псувати собі крові", бо зіпсує кров витворить згусток!

ПРИЧИНА СЕРЦЕВИХ НЕДУГ — ОБИЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ

Великий зріст серцевих захворювань спричинений головним чином надто обильними харчами.

За багато товщів споживаємо в наших щоденних стравах. Люди вмирають в п'ятдесят років на серцеві недуги, бо в 20 років їли надто багато звіринних товщів. — Вудженини, товсте м'ясо, соси тощо — повинні зникнути з обідів людей по сороківці. При тому ж, менше шкідливим є один добрий бенкет, як постійне "помірковане" споживання товстих харчів.

За багато соли в наших стравах, що її фізіологічна потреба в людей, які весь день сидять, а особливо взимку, дуже обмежена (2-5 грамів денно). — Сіль підвищує тиснення крові.

За багато м'яса їмо щоденно. Звичайно, його треба їсти, але не двічі денно. Статистика виявляє, що в монахів Трапистів і Кармелітів, які не їдять м'яса, є тиснення крові куди менше, як в інших монахів, що їм дозволяється їсти м'ясо.

Пийте менше! — Не пийте ні алкоголю, ні кави, ні надто сильного чаю, — але рівночасно не вмирайте зі спраги, п'ючи умірковано молоко, овочеві соки і мінеральну воду.

Зміцнюють серце: зерна збіжжя, зелена городина, овочі (фрукти) і споживання звірячого серця.

В КРАЇНІ КОРОЛЕВИ САБИ

"Аль Массаа" — півофіційна єгипетська газета повідомила, що з Каїра виїхала до Сани, столиці Ємену, советська делегація, щоб домовитися з імамном Гамедом про можливості зміцнення співпраці між СССР і Єменом "на всіх ділянках". Це їй заклопотало стару Англію.

Після невдачі на берегах Нілю, де на очах Англії Нассер знищив британські арсенали зброї на побережжі каналу, в обличчі втрати баз у гашемітському королівстві Йорданії, захитана на Кипрі, — Велика Британія заздрісно береже Адену, що при вході до Червоного моря, напроти Джібутті, являє

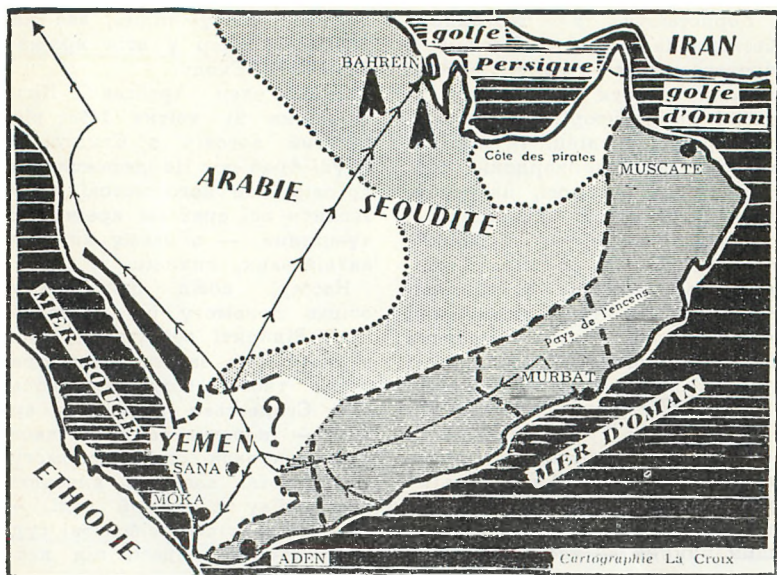
собою важливу стратегічну позицію, спроможну контролювати шлях нафтовиків, які пливають із Перського заливу.

Не визначені кордони

Правда, в політичних колах Лондону позірно легковажать собі прикордонний спір, який вибух поміж Єменом і протекторатом Адену, — мовляв, за останніх п'ятдесят років це траплялось уже нераз. А все таки командування армії поквапливо стягає з Кипру військові відділи і военний матеріал. Бо цим разом справа видається серйознішою і вперше в сутічках взяли участь регулярні єменські частини, а бе-

**Побіч нуджарів
є також багаті
арабські купці,
власники танкерів
і нафтових
піл**

На карті крисками покрита площа — це терени британських нафтових концесій, а пунктами — американські нафтові концесії.

дуги є куди краще озброєні і зорганізовані, як раніше було. Вже декілька разів прийшлося інтерв'ювати королівський повітряний флот, щоб їх розігнати.

Це справжній евфемізм говорити про кордони в цьому районі. Від 1888 року, коли вперше стала тут англійська нога, ще ніколи не пощастило, мимо частих переговорів, усталити тверду границю. Визначено тільки вертикальні лінії у відношенні до Червоного моря і Аденського заливу. Все інше губиться в пустинному бездоріжжі.

Гостріші спори ведуться з того часу, коли то суверен Ємену, іман Ягія, дістав приманливі пропозиції від американських нафтових компаній. Заки він встиг їх розглянути, впав в 1948 р. жертвою атентату з рук англофільських князів на своєму дворі. Змовники не досягнули своєї мети, бо наступником престолу був також прихильний американцям син Ягії, принц Агмед. Незабаром після цього, в листопаді 1955, народилася "Ємен Девелопмент Компані", яка дістала концесію експлуатувати нафту з трьох четвертин єменської території.

Користаючи з пустинного безкордоння поміж Єменом і протекторатом Адену, американські геологи деякий час діяли і на території протекторату. Врешті англійці їх прогнали, все таки прикордонні спори тривають і досі, набравши вже загрозливого характеру.

"Ємен Девелопмент Компані", без сумніву, дуже пильно стежить за розвоєм англо-єменського конфлікту і якщо Ємен виграє справу, то витворена "порожня" швидко заповниться!

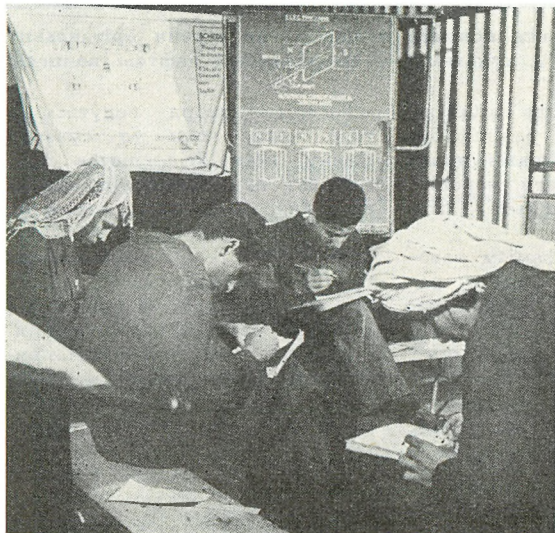
"Добровольці" проти англійського імперіялізму

Побіч цієї боротьби за впливи поміж англійськими й американськими нафтовими компаніями, виринає грізний інший чинник — ксенофобія (не-

нависть до чужинців), яка народилася тепер у всіх країнах Близького Сходу.

Ємен, член Арабської Ліги, заключив 21 квітня 1956 військовий договір з Єгиптом і Сауді-Арабією. Це дефенсивний договір, але його метою є визволити всі арабські країни від чужинних, — в цьому випадку англійських, впливів.

Нассер, вождь панарабізму, обіцяв допомогу і "добровольців". Відкриті вербункові бюро в Каїрі вже зареєстрували десятки тисяч вояків-добровольців. Єгипетська визвольна армія — нерегулярна — також запропонувала свою допомогу. Совети, які залюбки виловлюють рибку в мутній воді, — вже вислали свої військові судна. Советська преса під небо

Арабська молодь пильно вивчає модерні науки

виносить "дружні зв'язки", які еднають Кремль з іманом Агмедом та яких виявом була недавня візита в Москві іманського наслідника престоло. Советський амбасадор в Каїрі, Кісельов, запевнив Ємен, що СССР і всі сателіти заступляться за Ємен, якщо його справа вирине на порядку нарад Об'єднаних Націй.

Нема сумніву, що вирішною буде опінія і позиція ЗДА. Наразі американський уряд ствер-

див, що він "не диспонує ще достаточними інформаціями", щоб висловити свою думку в справі конфлікту.

Важко в це повірити особливо тепер, коли през. Айзенгаєр опублікував свою короткочасну доповідь для Близького Сходу та коли вся увага американської дипломатії сконцентрована саме на тому просторі. Хіба можливе, щоб Америка не помітила англо-єменського спору?!

М. К.

АРАБІЯ МОДЕРНІЗУЄТЬСЯ

Англійські й американські авта щораз більше займають місце колишніх арабських верблюдів. Арабські жінки в їхніх мешканнях та в гаремах носять найновіші паризькі туалети.

Але побіч цієї моди і модерного способу життя збереглися також у бедуїнів старовинні звичаї.

З Ріяд до Мекки ідете сьогодні в люксовому авті — з холодильником і радіоапаратом, проїжджаючи 450 миль впродовж 8 годин. Ще недавно ця подорож караваною тривала 35-40 днів.

А все таки є чимало районів, де й нині годі обійтися без "кораблів пустелі" — верблюдів. Поміж Сауді-Арабією і Єменом та в районах південної Арабії вони є єдиними сполучниками зі світом та єдиним засобом комунікації.

Однак вже не верблюдами, а люксовими автами ревалізують поміж собою арабські шейки, а їхні дружини й конкубіни платять фантастичні суми за найновіші моделі суконь Жака Фата та читають італійські, французькі, англійські й американські журнали мод.

Але при цьому нікого не здивувала подія, яка трапилася недавно на публічному пляці в старовинному місті Медіні, де поліцей, схопивши злодія, на очах сотень людей відтяв йому праву руку. "Коран велить, — пояснив старий араб — щоб відтяти злодієві руку і так перешкодити йому вдруге повторити свій злочин".

ПРАКТИЧНА ПОРАДА

Якщо хочете вигладити вашу хустинку без залізка, то мокру приліпіть до чистого скла (вікна). Як просохне, буде зовсім гладка.

ЖІНКА УКРАЇНСЬКОГО БАРОККО

Яка ж була українська жінка цього "бундючного й пишного гетьманату", як його назвав Микола Зеров у своєму вірші "Брама Заборовського", жінка цієї буйної замахистої доби козацького барокко? Дух цього великого часу, сповнений барвистої величі, розкішної вибагливості та виразистої глибини, говорить з виставних київських будівель, з гордих гетьманських гербів і з поривних кобзарських дум. Динамічна духовість барокко насичувала ціле тодішнє українське життя і виступала в усіх його проявах: на полі бою і в чернечій келії, в канцелярії генеральної старшини і в мұрах келій, за бенкетним столом і в коханні. Не інакшою була тоді й українська жінка, яка глядить на нас з пам'яток цієї принадливої епохи: величньо гарна, опромінена вибагливою достоїнністю та життєрадісністю. Образ європейського барокко був би дуже неповний без запорізького козака, без київського будівничого і без їхньої чарівної сучасниці — тодішньої української жінки. Цей сам світогляд, що пробивається з образів Рубенса, з музики Генделя і з замків над Льоарою, проявився тоді і в Україні, як у своєму найдаліше на схід висуненому володарстві. Саме тому, малюючи образ барокової українки, слід віддати першенство бистроумним висловам чужинців — об'єктивним спостерігачів.

Україна лежить на межі двох світів, Сходу і Заходу. Саме тому цікавитиме нас, як задивлялися на українок східні любителі жіноцтва, в першу чергу представники турецького й татарського народів, бо якраз їхні щорічні набіги були у великій мірі спричинені красою дочок нашої сонячної та врожайної батьківщини.

Ось як описує один польський сучасник Богдана Хмельницького українських полонянок:

"Стрункі, худощаві черкешенки вийшли з моди, слов'янські блондинки мали над ними перевагу; для ханських гаремів шукали бранок над Дніпром, а для султанів найпринадливішими були красуні з Подністров'я. Вражаюча була краса тамошніх жінок, навіть приналежних до найнижчих верств народу: високі, з правильними рисами обличчя, тіло струнке, рухи гармонійні, волосся білоруське, м'яке, густе й довге, очі ясні — і не голубі, і не зелені, щось посереднє між шафіром і смарагдом, з сильним блиском; з них пробивались жвавість кіткі і сповнене сліз збентеження серни". Цей опис — це безсумнівно одне із найкращих історичних свідчень про красу української жінки і він міг би стати натхненням для неодного з наших живописців.

Сучасний російський історик К. Осипов, знавець козацької

добі, стверджує, що в Константинополі подолянки й киянки витискали в гаремах чорнооких черкешенок. У своїй праці "Богдан Хмельницький" він пише: "Цікаво, що українські полонянки цінилися дорожче, як московські тому, що вважались "більш простодушними". Видно, що складна московська вдача і "широка русская душа" були не під смак турецьким і татарським жінколюбам, їх більше принадували прозорість і погода українського духа.

Це була якраз ця сполука духових і тілесних принад, яка виводила українських полонянок з татарського ясиру в султанські тереми і нерозривно їх улюбленими жінками могутніх володарів Отоманської Порти. Про дружину султана Османа III (1754-57), з походження українку, заховалися турецько-арабські панегірики, що славлять її красу і розум. Небуденною постаттю була теж українка Фатіма-Ганна, по переказам — дружина султана Ібрагіма. Славна султанша Роксолана, в дійсності Анастасія (може й Олександра) Лисовська з галицького Поділля, дружина султана Сулеймана I Великого і Справедливого (1520-1566), не належить ще вправді до доби українського барокко, але все ж цікаво відмітити, що надане їй ім'я Хасеке-Ель-Хуррем-Хатун значить в українському перекладі: "Велика Пані Веселощів і Радости".

Інший представник Сходу, цим разом християнин, а саме Павло Алепський, секретар антіохійського патріарха, який побував в Україні в 1654 і 1656 рр., представив дуже влучно культуру української жінки в

добі барокко, пишучи: "...по всій Козацькій землі помітили ми прегарну рису, що нас дуже дивувала: всі вони, за малими винятками, навіть здебільшого їх жінки та дочки, вміють читати та знають порядок Богослужби і церковний спів". Про киянок висловився він так: "вони гарно повдягані, зайняті своїми справами, ніхто не кидає на них нахабним оком".

Ідеал жіночої вроди українського барокко — це такі типічна рембрандтівська білявка. Це замилювання до білоруського або золотистого волосся відзеркалилося навіть і в піснях простолюддя з тих часів. Одна з дуже давніх пісень оспівує волиняночку:

У Волиночки коса
з золотого волосся, —
Щирий бір освітила.

Інша пісня з часів татарських набігів оспівує дві сестри в полоні:

Проси, сестро, турка-мужа,
Нехай косу русу утне,
Най до мамки меї пішле:
Най ся мамка не фрасує,
Най нам віна не готує!
Бо ми віно утратили
Під явором зелененьким,
За турчином молоденьким!

З тих же часів походять ще одна пісня про дівчат у полоні:

Косо моя жовтенькая!
Не мати тя розчісує...

Цікаво, що тодішні пісні українського села, які виславляють білявок, залюбки згадують про темні очі. Пісня про Коваленка, одна із найдавніших пісень про татарське лихоліття, висловлюється високомистецьким ладом:

Гільдебрандт, пише про козацьких жінок: "Вони мають навколо нижньої частини тіла червону запаску, виткану з вовни і переткану білими нитками. Нею вони обтягаються, так, що сильно виступають форми тіла". Він згадує теж про танкові обдарування: "Вони добре танцюють, достроюючися звичайно до ходи й кроку чоловіка, а проте в танці поводяться легко і з серцем". Одна з його заміток знаменита: "Козацькі жінки такі ж відважні, підпивають собі доброго хмелю, заглядають до чарки, а працювати кажуть чоловікові"...

Його земляк, шведський старшина Вейге, виявляє не меншу бистроту спостережень і особливу точність описів. Він пише, що в жінок спідниця складається з тонкого волосяного сукна різноманітних барв, що прилягає досить тісно до тіла і віддає його форми. В одному місці згадує він: "навіть визначні жінки не соромляться випити на ярмарку кілька мірок, тому й не дивниця, що мають велику охоту до любовних пригод".

Звеличник львов'янок, згадавший уже нами Ульріх Вердум, не зосереджував своєї уваги виключно на міщанках. Він, так як і його два шведські сучасники, теж відчув вплив природного чару жіноцтва українських сонячних степів і описав його зі справжньою німецькою дрібничковістю: "У селянок сорочки з грубого полотна, в міщанок і заможніших дівчат з гаптованої китайки, причому всі форми тіла видно так добре, наче б ходили неодягнені. Горішня частина таких сорочок є коло ший і стану стягнена в збори, як плащ,

та чепурно обрямована різнобарвною бавовною. При цьому вони підперезані понад бедрами червоним, жовтим, зеленим чи іншого кольору пасмом і презентуються так цілком не эле. Що до оздобы голови, то вона визначається великою зграбністю. Прикрашують її влітку свіжими квітками й зеленими вінцями, взимку мусять їх заступати восковими вінцями. Носять також перстені на пальцях, дуже великі кульки в ушах, і намиста з кришталю, скла, міді, мосяжу, згідно з фантазією та засобами."

Образ завітчатих і принадливих жінок, ця бароккова пасторальна ідилія, закінчує наше переглядання мемуарів, що стосуються тогочасних українок. Цих кілька згадок чужинців з усіх сторін світу і кілька стародавніх пісень українського простолуддя — безпосередніх, правдомовних і щирих співів — мають картину українського жіноцтва в мерехтливо-барвистій давнині: тут і дами столичного Києва, і львов'янки, і жінки степу, тут дочки вельмож і міщан, селянки і козачки, тут їхня краса і поведінка, строї і освіта, їхнє положення і пристрасті...

Барокко козацької України проминуло. Але з поживних книжкових сторінок, з листування гетьмана Івана Мазепи й Мотри Кочубей, з портрету львівської патриціанки Варвари Лянгішівної і зі співаників вісімнадцятого століття промовляє до нас те, що не проминуло — чар тогочасної української жінки.

ЗАОЩАДІТЬ НАМ ПРИГАДКИ І САМІ ВИШЛІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ!

Інж. А. Вовк

3 НАУКИ І ТЕХНІКИ

МИЛО У ВІДСТУПІ

3 дитячих років таке добре нам знайоме мило вже в недалекому майбутньому може стати пережитком. Його конкуренти — синтетично випродуковані очисники, або детергенти роблять в останніх десятиліттях небуденні поступи та завойовують щораз то нові ринки збуту. Так, наприклад, за недавнім обрахунком у ЗДА приблизно 4/5 із засобів прання та миття, вживаних у хатньому господарстві, становлять синдети (синтетичні детергенти), а тільки 1/5 залишається за милом.

Недавно синдети заатакували останній бастион опору — туалетне мило. Кожна із трьох найбільших миловарних фірм у ЗДА вже випустила, або збирається випустити, на ринок туалетне "мило без мила", продукт базований вповні на синдетах.

Таке синтетичне мило має усі добрі властивості звичайного туалетного мила. Крім цього, воно має ще ту перевагу, що добре піниться навіть і у найтвердшій воді та не залишає осад у ванні чи умивальнику.

ХТО ВІНАЙШОВ ЕЛЕКТРИЧНУ БАТЕРІЮ?

Заглянувши до будь-якого підручника фізики, дізнаємося,

що винахідником батареї був італійський фізик Олександр Вольта. Вже раніше його земляк, лікар Гальвані, принагідно спостеріг, що коли два різні метали є контактні із розчином солей, тоді постає електричний струм. Вольта, досліджуючи далі це спостереження, збудував перший гальванічний елемент і в дальшому, сполучивши декілька таких елементів разом, винайшов батарею. Та чи справді обидва італійці були в цьому перші?

Недавно доказано, що Вольта і Гальвані спізналися із своїми винаходами на принаймні яких дві тисячі років. Археологічні розкопки в околиці Багдаду в Іраку (Мезоп.) добули на денне світло предмети, що, як показали докладні дослідження, є електричними елементами старинного світу. В них використано як електроди мідяний циліндр та залізну паличку, за ізоляційний матеріал вжито асфальт. При розкопках найдено теж тонкі бронзові та залізні прутки, що ними столучували предки сьогодишніх іранців елементи у батареї.

Так, отже, дійсний невідомий винахідник електричної батареї вийшов, мабуть, з-поміж сумерійців та вавилонців, що жили у цих околицях і вже на дві і три тисячі років до Христа мали високо розвинену хімію і металургію.

АНТИБІОТИКИ ЗДОВУВАЮТЬ НОВІ РИНКИ

Добуття пеніциліни — першого із антибіотиків та застосування її у лікуванні інфекційних недуг стало важливим милевим каменем в історії медицини. Донині пеніциліна та її посестри стрептомицина, ауреоміцина, хлороміцетина й інші врятували життя й оздоровили сотки тисяч людей та зовсім заслужили собі на їхню популярну назву — чудо-лікарства.

Згодом виявилося, що деякі антибіотики, крім терапевтичних властивостей, мають ще й інші важливі прикмети. Стверджено, що додаток тих антибіотиків до корму домашніх тварин спричиняє прискорення росту тварин. Таким чином тваринна фарма впродовж року може випродукувати багато більше м'ясних продуктів.

Це має велике значення для прохарчування світу, якого населення з року на рік помітно зростає (теж, частинно, завдяки антибіотикам, що поборюють пошесні недуги). В 1955 році в Америці випродуковано понад пів мільйона фунтів антибіотиків, що їх вживається як додаток до корму.

Недавно минув саме рік, відколи промисл почав використовувати антибіотики для третього дуже важливого вжитку — зберігання харчів від псування під час транспорту і переходування.

Це застосування антибіотиків вимагає ще багато дослідів і дозволу урядових чинників. Відповідні агенції ЗДА апробували досі вжиток антибіотиків для зберігання птичого м'яса, а Канада дозволила консерву-

вати ними рибу. Недавно Бразилія пішла ще далі, апробуючи антибіотики для воловини.

Як дуже потрібна така охорона м'яса у південних країнах, видно із цього, що в Колумбії (Півд. Америка) 40% болового м'яса йде на марне псууючись в наслідок спеки та затримки в транспорті. Також і в ЗДА, за даними департаменту рільництва, около 10% птишиного м'яса марнується в наслідок ринкових втрат, де включається псування. Застосування антибіотиків, щоб продовжити свіжість харчів, має, отже, велику майбутність.

ЯК ТОБІ ПІЗНАТИ!

— Скажи, хлопче, чи твоя
мама вдома?

— Це я мама!...

НАЙБІЛЬШИЙ ПРОЦЕС СТОЛІТТЯ

Вранці, 21 січня ц. р., перед судом присяглих у Венеції почався кримінальний і політичний процес, що йому рівного ще не записано досі в анналах італійської республіки. Мабуть, буде він фіналом сенсаційної афери Монтіні, яка вже від чотирьох років не сходить зі сторінок італійської і світової преси.

Вона скомпромітувала багато відомих державних мужів і примусила податися до димісії міністра закордонних справ, спричиняючи упадок уряду.

Почалось з банального

Усе почалось з банальної історії, яких чимало трапляється в світі. 11 квітня 1953 року, біля восьмої години ранку, м'ляський челядник Фортунато Беттіні знайшов на пляжі Тор Ваяніка мертве тіло молодшої дівчини, що його, здавалось, викинуло море.

Дивне було те, що дівчина була півнага, без панчіх і черевиків на ногах. Лице не було набрякле, як це буває в потопельників, і тіло не вимокле. Дівчина була красуня.

Не зважаючи на всі підозрілі моменти, поліційну анкету переведено незвичайно швидко і визнано, що смерть дівчини була наслідком нещасного випадку.

Дочка столяра

Молода дівчина називалася Вільма Монтезі, мала 21 рік і була дочкою скромного римського столяра. Мала нареченого, що звався Анджельо Джю-

ліані, який був поліційним агентом в Потенці, у Південній Італії.

Терплячи на хронічну екзему на лівій стопі, дівчина виїхала 9 квітня пополудні з батьківського дому поїздом в напрямі Остії, щоб викупати свою ногу в морі, як це велить старе італійське повір'я. Діткнувшись холодної морської води, дівчина зомліла і тоді захопила її морська хвиля, що викинула в 36 годин опісля її тіло на 15 миль даліше, в Тор Ваяніка. Черевики, панчохи і спідницю вона скинула, щоб купати ногу. Їх, мабуть, опісля вкрав хтось з берега.

Це все була офіційна теза, опублікована в кілька днів по випадку. Хтось там згадав у пресі про надто швидке закінчення справи, але скоро всі про це забули. Не забув тільки молодий римський журналіст Сільвано Мутто, що в найбільшій таємниці почав просліджувати справу на власну руку.

Йому було всього 26 років, зробив саме докторат з права і мріяв здобути засоби, щоб почати видавати свій власний журнал "Аттуаліта". У тому журналі й появилася в шість місяців згодом стаття, яка відкрила сенсаційні факти. Так почалася афера Монтезі.

Публічний скандал

Впродовж кількох годин, передаючись з рук до рук, стаття Сільвано Мутто стала відома гському Римові. Наступного дня в цілій Італії всі говорили не

РЕСТОРАН П. НАУМЧУКА
VICTORIA GRILL

610-612 Queen St. W.
Toronto, Ont.

для вигоди Клієнтів поширив
 своє приміщення.

**Смачна їда й пишний
 відпочинок!**

про ніщо інше, як тільки про
 справу Монтезі.

Вільму замордовано! — писав журналіст. Молода дівчина вела небезпечне й неморальне життя. Вона часто виходила в товаристві людини, добре відомої в політичних колах, що займалася також продажем наркотиків та влаштовувала мисливські зустрічі в Капокотті, — павільйоні, положеному побіч Тор Ваяніка, який є власністю відомої в Римі особистості. Там відбувались справжні оргії, в яких брала участь римська аристократія та фільмові кола.

Виїхавши з дому, 9 квітня, Вільма поїхала до Капокотті, — твердить Мутто. Там дали їй надто багато наркотиків, що до них не звик її молодий організм, і вона отруїлась. Щоб визбутися труп, її партнер вивіз його люксовим автом Альфа Ромео і покинув на пляжі в Тор Ваяніка.

Як вкладано кінці у воду?

Далі Сільвано Мутто пояснює, як то поліція старалася затримувати всю аферу. Бо ж ішлося тут не про звичайне вбивство через неухагу, а про гі-

гантну сітку торгівців наркотиками, в яку були вмішані найбільші особистості.

Прізвищ Сільвано Мутто не подав. Але алюзії були настільки ясні, що в справу вмішались судові чинники. Сільвано подав двох свідків, дві жінки, відомі в екзистенціалістичних кабаредах відомого в Римі Еспанського Пляцу: Адріану Бізакію, що бачила Вільму кілька разів в товаристві маркиза Монтанні, організатора "фестивалів" в Капокотті і брала участь в оргії 10 квітня та все бачила, перед поправчим судом, в січні 1954, вона, що правда свої зізнання заперечила, але Мутто мав у резерві певнішу зброю: Анну Марію Монету, "музу" римських екзистенціалістів, і колишню любовку маркиза Монтанні. Сердита на маркиза за те, що він її покинув, вона розказала все, що знала. А знала багато, бо говорила перед трибуналом повних 10 годин.

П'яніст Морган

Вона сказала, що партнером Вільми Монтезі в ту трагічну ніч був відомий у фільмових колах п'яніст і джезовий композитор П'єро Морган. Не було б ще такого скандалу, ко-

Нововідкрита
українська крамниця обуви

PANAMA SHOE CO.
610 Queen St. West

поручає взуття найкращих
 фірм і фасонів на догідних
 умовах.

ли б не те, що під тим псевдом хриється одне з найвідоміших імен серед римської аристократії: Джіанперо Піччіоні, син Аттіліо Піччіоні, тодішнього міністра закордонних справ в демократично-християнському кабінеті.

Та ще не кінець справи: 10 квітня Анна Марія супроводила маркиза Монтанню і Джіанперо Піччіоні до префекта поліції, Саверія Політо. Вийшовши з поліційного бюро, маркіз сказав до своєї приятельки: "Все полагоджено, не маємо чого боятися!"

У справу вмішався парлямент, який зажадав додаткових інформацій. Префект поліції подався до димісії. Також Аттіліо Піччіоні мусів скласти уряд міністра та перекреслити свою блискучу дипломатичну кар'єру.

Але ще три роки проминуло, заки прокуратура підготувала цей скомплікований процес, що його акти зібрані в 92 томах. До цього додано 14 експертиз. В наслідок недовір'я до лави присяглих в Римі, процес передано венецькій судовій палаті. Побіч Піччіоні, обвинуваченого в незумисному вбивстві, підсудними будуть маркіз Юго Монтанья і префект Саверіо

**ЩЕ СЬОГОДНІ
запропонуємо собі цікавий
ілюстрований тижневик**

**Вільне
Слово**

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА — \$5.00

Адреса для замовлень:

"VILNE SLOVO"

15 Neepawa Ave.—LE 4-8043

Toronto 3, Ont.

Політо, а також низка осіб, які склали фальшиві зізнання. Акт обвинувачення має понад 300 сторінок машинодруку. Прокуратура цитуватиме 134 свідків, не менше виставить і оборона. Процес триватиме 3 місяці.

Тепер вже певними є такі факти: Вільма Монтезі не мала ніякої екземи на нозі, вона померла не в наслідок утоплення, а тільки — прийнявши надто велику дозу наркотиків, Монтанья і Піччіоні, при допомозі префекта поліції, старалися затишувати аферу.

"ДОСЛІДНА КАМЕРА"

На IV сальоні хімії виставлено в Парижі 13.000 ультрамодерних апаратів. З них чи не найінтереснішою була "дослідна камера" — винахід французького інженера Дж. Бассета. Вона призначена для студювання реакцій мінералогічних синтез. На перший погляд — це блок сталі, високий на 64 см., що має в промірі 38 см. Властива камера влаштована в його нутрі (поємність 2 літри). У ній можна досягнути тиснення 8 тонн на 1 кв. сантиметр. Це можливе тільки завдяки тому, що камера побудована з незвичайно твердої сталі і тому, при своєму малому об'ємі, важить неймовірно багато, бо аж 600 кілограмів.

АСТРОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ

До Міжнародного геофізичного року

Для нового Міжнародного геофізичного року характеристичний надзвичайний розмах досліджень. У них бере участь більшість держав світу. Розподілено обов'язки між всіма учасниками. На допомогу дослідникам залучаються такі потужні засоби сучасної техніки, як авіація, радіолокаційна техніка та ін.

Широка програма досліджень

Ми не можемо навіть перелічити всі проблеми, які входять у програму року. Відзначимо тільки коротко найзначніші з них.

Для вивчення Антарктики зорганізовано там добре устатковані станції. В Арктиці продовжуватимуть працю кілька станцій.

Для вивчення верхніх шарів атмосфери будуть систематично запускатися ракети на такі великі висоти, як 200 і більше кілометрів. Крім того, передбачається запустити в найвищі шари атмосфери штучні супутники з установленими в них автоматичними приладами, що передаватимуть на Землю свої показання автоматично, по радіо. Є припущення, що штучні супутники будуть рухатися на висоті 450 кілометрів і оббігатимуть навколо Землі з швидкістю 25 тисяч кілометрів на годину!

Щоб вивчити властивості

верхніх шарів атмосфери, будуть систематично провадитися спостереження за іоносферою з допомогою посилення радіосигналів із спеціальних іоносферних станцій. Це дасть змогу дослідити стан іоносфери в різний час доби і встановити закономірності у відбитті радіохвиль. Будуть вивчатись океани, льодовики, що сповзають з гір в долини, та ін.

В цій статті ми спинимось тільки на тих проблемах астрономічного характеру, які вивчатимуться під час Міжнародного геофізичного року.

Обертання Землі

Добре відомо, що Земля має форму, трохи відмінну від кулястої. Найточніші виміри показали, що Земля сплюснена біля полюсів і здута біля екватора. Це результат її обертання навколо осі. Земля робить повний оборот протягом доби, і тривалість доби — основна одиниця виміру часу. Секунда — похідна одиниця. Вона дорівнює $1/86400$ частки тривалості доби.

Здавна обертання Землі навколо її осі використовувалось для встановлення точного часу. Астрономічний годинник перевірявся з допомогою астрономічних спостережень над видимим добовим рухом зірок, що є не чим іншим, як відбиттям обертання Землі. По зірках

можна було перевірити хід найточнішого астрономічного годинника з точністю до 5/1000 часток секунди.

Все було добре, поки астрономи не виявили із зіставлення різних астрономічних спостережень, що Земля обертається нерівномірно і що основна одиниця виміру часу — доба — не має постійної тривалості!

Звичайно, відхилення справжньої швидкості обертання Землі від середньої швидкості невеликі і їх можна виявити тільки найточнішими вимірами. Проте цей встановлений факт має принципіальне значення.

Старанне вивчення Місяця і планет виявило в ньому сильні неправильності, які можна пояснити тільки припускаючи стрибкоподібні зміни швидкості обертання Землі, що призводять до несталості тривалості доби.

Розвиток приладобудування привів до того, що було створено точний, так званий кварцевий годинник, який вже не має маятника, а використовує електричні коливання, що виникають у кристалі кварцу. Це дало можливість надзвичайно точно вимірювати час. Завдяки таким вимірам, що входять у завдання Міжнародної служби часу, можна перевіряти рівномірність обертання Землі, зіставляючи показання сукупності такого годинника і астрономічних спостережень.

Ці дослідження будуть одними з основних у програмі Міжнародного геофізичного року.

Вже давно встановлено, що і вісь обертання Землі не зберігає незмінно свого положення в просторі. Більше того, виявляється, що вона не зберігає

свого положення і всередині тіла Землі. Це приводить до того, що полюси Землі трохи переміщуються по її поверхні, описуючи на ній заплутану спіральну криву лінію. В результаті таких рухів полюсів географічні широти всіх пунктів на земній поверхні майже періодично трохи змінюються.

Рух полюсів залежить від внутрішньої будови Землі, і дослідження його дає можливість зробити важливі висновки про пружні властивості глибоких надр земної кулі. Ці дослідження провадять так звана Міжнародна служба широти.

У дослідження змін широти і рухів полюсів великий вклад зробив відомий український астроном, нині покійний академік О. Я. Орлов. Він організував у Полтаві гравіметричну обсерваторію. Тут розроблено спеціальні програми спостережень такого роду, зроблено важливі висновки про рух полюсів. Талановитий учень Орлова Є. П. Федорів продовжує разом з колективом обсерваторії важливі дослідження в цій галузі астрономії. Заслуги українських астрономів були відзначені Міжнародним астрономічним з'їздом, що відбувся в 1955 році в Дубліні (Ірландія). Тут Є. П. Федорів був обраний головою Міжнародної комісії по вивченню широти.

Дослідження Сонця

Багато явищ, які відбуваються в земній атмосфері і у водній оболонці Землі, так чи інакше зв'язані з явищами, які відбуваються на Сонці. Сонце не тільки дає Землі свою променисту енергію, чим визначає розвиток життєвих процесів на

Землі, а і впливає на ряд явищ, які відбуваються в земній атмосфері.

На сонячному диску ми спостерігаємо величезні плями. Це — електромагнітні вихори в зовнішній оболонці Сонця. Інколи з надр Сонця вихоплюються потужні вибухи розжарених і дуже наелектризованих газів — протуберанців.

За останні 15 років було відкрито ще одне явище, яке відіграє величезну роль у процесах, що відбуваються і на Сонці, і в земній атмосфері. При спостереженнях із спеціальними сонячними приладами — спектрогеліографами і спектрогеліоскопами — було виявлено "спалахи", що на короткий час з'являються у фотосфері Сонця. На порівняно невеликій частині сонячного диску цілком несподівано виникає яскрава ділянка, багата на ультрафіолетове проміння. Це викликає в оболонці Сонця величезні збурення, що порушують нормальний хід процесів, які відбуваються в його зовнішніх частинах. Із спалаху йдуть потоки заряджених частинок, які нагадують своїми особливостями вибух, що потужністю в мільйони раз перевершує вибух земної водневої бомби.

Сонце — не тільки джерело променистої енергії, яка приходить на Землю у вигляді сонячного світла і тепла: воно, крім того, викидає в світовий

простір колосальну кількість заряджених електрично частинок — протонів і електронів. Коли такі потоки досягають земної атмосфери, вони викликають у ній ряд явищ. Ударяючись об верхні шари атмосфери, частинки змушують гази світитися. Тому виникають полярні сяйва. Проносячись поблизу Землі, заряджені частинки змінюють її магнітне поле, результатом чого бувають так звані магнітні бурі. В цей час магнітні компаси перестають показувати правильний напрям. Змінюється також електричний струм верхніх шарів Землі — іоносфери і порушується чутність радіопередач. Для вивчення полярного сяйва створюються спеціальні станції в Арктиці й Антарктиці. Дослідження полярного сяйва, спостереження за ним під час Міжнародного геофізичного року провадитиме група астрономів Київського державного університету. Тут уже давно посилено вивчаються корпускулярні сонячні потоки.

Для наукових цілей потрібні регулярні спостереження над Сонцем. Їх провадить кілька обсерваторій. Для цього збудовано спеціальні телескопи. Невдавна стала до ладу одна з найкращих у світі обсерваторій такого роду — Кримська астрофізична, де встановлено великий сонячний телескоп — чудо сучасної техніки. Регулярні

Адвокат і нотар

Л. В. ЛИТВИН

PHONE: EM 6-7040

575 Queen Street West (над "Аркою") — Toronto, Ont.

спостереження над Сонцем провадяться в Києві, Харкові, та ряді інших міст.

Оскільки сонячні спостереження особливо важливі для вивчення впливу сонячної активності на стан нашої атмосфери, розроблено єдину програму спостережень збільшеної частоти під час Міжнародного геофізичного року. У здійсненні її беруть участь всі астрономічні обсерваторії земної кулі.

Треба також додати, що Сонце посиляє на Землю і радіохвилі, тому будуть розвиватися і радіоспостереження Сонця.

Зведення всіх даних, одержаних у результаті цих різнобічних спостережень, ляже в основу зіставлення різних явищ, які відбуваються в земній атмосфері та гідросфері, і дасть змогу глибше вивчити проблему впливу Сонця на Землю.

Вивчення верхніх шарів атмосфери

Земна атмосфера складається з трьох головних шарів — тропосфери, стратосфери та іоносфери. Тропосфера — нижній, щільніший шар. Вона насичена водяними парами. Тут беруть свій початок дощі, сніги, тумани. В тропосфері відбувається інтенсивне переміщування повітряних мас у вертикальному напрямі. Нагріті маси підіймаються вгору, охолоджені — опускаються вниз. Тропосфера закінчується на висоті 11-14 кілометрів від Землі. Далі, до висот 25-50 кілометрів, іде середній шар атмосфери — стратосфера. Вона відокремлена від тропосфери перехідним шаром — тропопаврозою.

На висоті 25-50 кілометрів знаходиться шар озоносфери,

в якому кисень об'єднаний в молекули озону — газу, що складається з молекул, які об'єднують в собі 3 атоми кисню. Далі йде область іоносфери, що в свою чергу поділяється на кілька різних шарів. Гази, які входять до складу іоносфери, перебувають в наелектризованому стані, бо вони посилено збирають і відбивають радіохвилі.

В міру підняття над поверхнею Землі тиск газів, а також їх густість швидко зменшуються. Щодо температури, то при піднятті в тропосферу вона швидко падає. Після того, як ми перейдемо в область стратосфери, температура спочатку буде лишатися майже сталою, але в іоносфері вона почне зростати, причому досить помітно.

Фізичні властивості стратосфери та іоносфери являють не тільки теоретичний інтерес. Оскільки в наш час польоти літаків і ракет відбуваються в стратосфері та іоносфері, необхідно для дальшого розвитку реактивної авіації знати, які там густість і тиск газів, а також температура. З'ясувати це допомагають такі астрономічні явища, що відбуваються в атмосфері.

Коли уважно стежити за зо-

Чи Ви вже маєте в своїй бібліотеці:

"В ЧАСІ І ПРОСТОРИ"

Л. Коваленко

видання "Ми і Світ"

Стор. 216 — Ціна 2 дол.

Замовляйте в нашій адміністрації!

ІВАН ПАВИЧ

поруцає

смачні ковбаси, шинки
й вудженини809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — EM. 4-0658

ряним небом, особливо восени, то можна бачити політ падаючих зірок. Здається, що зірки зриваються з своїх місць і летять. Насправді ж тут відбувається дещо інше: з світового простору в нашу атмосферу влітає дрібний осколок, вірніше сказати — пилинка. Рухаючись з величезною швидкістю, вона стикається з частинками повітря, стискує і нагріває їх і розжарюється сама. Метеор і навколишні маси повітря починають світитися. Світіння триває доти, доки вся речовина метеора випарується, перейде з твердого стану в пару. Світиться не тільки сама розжарена пилинка-метеор, але й ті шари повітря — "повітряний стовп", через які пролягав її шлях. Отже, падаюча зірка — це короточасний спалах розжареної пилінки.

Вивчаючи рух метеорного тіла в земній атмосфері, можна розв'язати ряд дуже важливих питань.

По-перше, пролітаючи через земну атмосферу, метеорне тіло зазнає з її боку великого опору. Ось тому ми можемо з'ясувати, яка сила опору повітря при швидкостях частин-

ки, що доходять до 60 кілометрів на секунду. Це дуже важливо для ракетної авіації.

По-друге, знаючи силу опору, можна визначити густість і тиск повітря в цих дуже високих шарах стратосфери. Треба також взяти до уваги, що метеори, як правило, спалахують на висотах в 100-150 кілометрів.

По-третє треба знати, як багато приходить до нас метеорів із світового простору і якими шляхами вони йдуть. Справа в тому, що в недалекому майбутньому люди зможуть робити заатмосферні перельоти на інші планети. Їх зустрінуть по дорозі метеорні тіла і потоки цих тіл. Ці потоки будуть своєрідними "підводними каміннями" для майбутніх астронавтів. Зіткнення навіть з дуже малим метеором загрожуватиме кораблю загибеллю. Щоб уникнути небезпеки, треба знати, де можна на неї натрапити.

По-четверте, метеор часто лишає після себе слід — сріблясту смужку, яку видно і після того, як він згасне. Це продовжують висвічуватися збуджені польотом метеора газу. Але смужка сліду не лишається нерухомою: вона переміщується, бо її підхоплює стратосферний вітер. Поки що вивчити ці вітри іншим способом неможливо.

Такі різноманітні завдання можна розв'язати, спостерігаючи політ метеора і його наслідки.

Спостереження над метеорами теж входять у програму Міжнародного геофізичного року.

ЧИТАЄТЕ "МИ І СВІТ", ПОЗИЧАЮЧИ В ЗНАЙОМИХ, —
ЦЕ ДУЖЕ МИЛО. АЛЕ МИ ВОЛІЛИ Б, КОЛИ Б ВИ ПЕРЕД
ПЛАТИЛИ ЙОГО.

Д-р Григорій Скегар,
Галівуд, Каліф.

QUO VADIS, CINEMA?

Від якогось часу, у фільмовій індустрії в Галівуді, стаються дивні перевороти, яких досі не було. Ці, часті зміни, заставляють нас, техніків, поставити собі питання — Фільме, куди ти йдеш?

Перші наглі зміни зайшли в студії Р. К. О. (Радіо-Кіт-Орфюм), коли мільйонер Гюз перебрав її управу та завів свій власний порядок, відправивши всіх головних урядників і настановивши нових. По закінченні декількох фільмів студія Р. К. О. зачинила двері для дальшої продукції. По двох роках неактивності, Гюз продав студію іншій фірмі. Нові власники не зорганізувались і досі.

Другий переворот прийшов тоді, коли удосконалено новий спосіб виробу кольорових фільмів. Усі великі студії вели потайки досліді над кольорами, і як появились "Сінорама" і "Віста Віжон", тоді й інші студії почали виробляти фільми своїми кольорами та перестали посылати фільми до Технікольор-студії.

Студія "Твенті Сенчюрі Факс" позакупувала різномодні патенти і почала обережно слідкувати за тим, який оборот

візьме фільмова справа в Галівуді, її внутрішня реорганізація пройшла спокійно.

З черги пішли чутки, що студія "Ворнер Бродерс", хоч має свої власні кольори, носиться з думкою продати більшість шерів по ціні 28 доларів за шер. До цього й дійсно прийшло і якийсь Семененко з Бостону купив управляючу більшість шерів за 20 мільйонів доларів. Студія перестала випускати нові фільми.

В таким заколоті вдержалася спокійно тільки найбільша фільмова студія М. І. М., хоч деякі її "субсидіаріс" (допоміжні фільмові корпорації) почали показувати активну нервозність. Але нараз преса повідомила, що й внутрі студії М. І. М. почались сварки поміж найвищими управителями студії: деякі директори вийшли з корпорації, а інших прийшлося звільнити, виповідаючи їм працю, що приносила поверх пів мільйона заробітку річно.

Все вище сказане не сталось в одному році: це взяло 6 років часу, а вміжчасі в ЗДА збанкрутовало поверх 5 тисяч малих кіно-театрів. До такого банкрутства мусіло прийти, бо юнії піднесли своїм робітникам

Український кіоск підчас сьогорічної вистави домашнього устаткування в Сімпсон Ко. у Торонті був чи не найкращим з усіх національних груп.

високі платні, пішли вгору ціни за матеріали, перевіз, аскурацію, ренти — так, що малі театри не могли зібрати стільки грошей, щоб все це оплатити та ще й заробити. Але рятувати фільмову індустрію якось треба, і тому покійний Скурас порадив студіям виробляти лиш дуже великі та дуже дорогі фільми (для самої сенсації і протиставлення телевізії). Після цього появились фільми "Ровб" (Шати Христові) і "Сінорама", що обидва

принесли поверх 35 мільйонів доларів приходу своїм продуцентам. Це спонукало випустити дорогі фільми: "Галідей", "Довкола світу за 80 днів" і "Десять Заповідей".

Я можу помилятись, але мені здається, що це кінець виставовим фільмам. Щоб 5-мільйоновий фільм виплатив себе, він мусить принести десять мільйонів доларів! А таких фільмів, на яких ви сиділи б із запертим віддыхом, мало на світі!

АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКІ ПОЛЬОВІ ПОШТИ В УКРАЇНІ

Теперішнє загострене питання Сусузу нагадує нам події з-перед 100 років, коли то царська Росія, придавивши Україну, почала снувати плани загартати Босфор і Дарданелли, щоб опісля перебрати контроль над Середземним морем і шляхами в Індію. Все це плянувалось під невинним плащиком "опіки над християнами грецької віри і безпеки Святої Землі".

Туреччина, Англія і Франція, що їх інтереси були безпосередно загрожені тією російською затією, повели рішучу протиакцію, яка й спричинила 27 січня 1854 року вибух т. зв. Кримської війни, що закінчилась щойно по двох роках мирним договором у Парижі, перекреслюючи плани Росії.

Тому, що ця війна велася в українському Причорномор'ю, нашим філателістам напевно буде інтересно знати, що ново-во внесла вона у філателію.

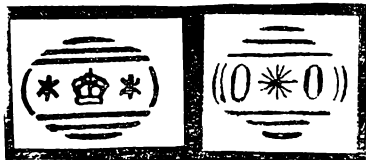
Одним з перших воєнних ходів Англії і Франції була блокада Фінляндського заливу, в березні 1854. Листи вояків цієї

балтійської фльоти були пересилані британською польовою поштою через Гданськ, Копенгаґу і Гамбург. Для нас інтересніші все таки листи від англійських військових частин, що зробили висадку в Галіполі, на кримському фронті. У першій стадії війни всі листи південного фронту пересилались через французький консулат у Константинополі і Смирні, звідкіль відвозили їх французькі кораблі. Натомість листи до вояків з Англії і Франції везли англійські кораблі. Згодом були відкриті англійські поштові станиці в Царгороді (централь), Севастополі, Балаклаві, Вафні і в польовому шпиталі у Скутарі.

Від травня 1854 р. листи штемпльовано на тих поштах печаткою-касівником з короною і двома зірками, а в червні 1854 перебивано ще й додатково печаткою-датівником з написом: "Брітіш Армі Пост Оффіс".

Починаючи з березня 1855, станиця в Константинополі користувалась іншою печаткою-касівником, де була зірка з двома цифрами, а також попередній датівник і ще буква, якою означувалось поштовою станицю.

Касівники були печатані зеленою, бронзовою, чорною, або синьою фарбами.

Паралельно з англійською діяла також французька польова пошта, яка мала інший датівник для армії, а інший для фльоти. На них виділили написи: "Ерігад франсе Грес" і "Арме д'Орія" та "Ескадр де ля Бальтік, Мер нуар" або "Ескадр де ля Медітерране".

С. Гела

РЕЕСТРАЦІЯ НОВОЇ СЕРІЇ УКР. МАРОК

"Стенлей Гіббон Лтд." — велике англійське філателістичне, торговельно-видавниче підприємство, що від 1865 року видає в Лондоні відомі у філат. світі власні каталоги поштових марок, у випуску на 1957 рік зареєструвало ще одну серію українських державних марок — марки кур'єрської польової пошти, випущені в серпні 1920 року.

Це серія передруків на "шагівках" і на марці за 20 гривень з 1919 року, які передруковано чотирорядковим написом: "Кур'єрсько — польова — Пошта — (вартість) Гривень (вартість)".

Серія польових марок була в обігу поміж частинами Україн-

УКРАЇНСЬКІ РАДІОСЛУХАЧІ!

Слухайте кожної неділі
в год. 8.30 — 9.45 вранці
мистецької української
радіопередачі

ЮРІЯ ЛАВРІВСЬКОГО

на хвилі W. W. O. L. — 1120

ської Армії, які тоді вели бої з більшовиками під командою ген. Омеляновича Павленка-старшого на західних землях України, а також між Головною Квартирою Армії в Ряшеві й Урядом УНР, що перебував тоді в Тарнові.

З приводу закаталогізування цієї серії, появились довідки й доповнення в англійській філателістичній пресі. Отже консервативні англійські філателісти цим разом здали свої позиції і пішли слідом за американськими колегами, що в каталозі Скота вже раніше зареєстрували ці марки (з деякими застереженнями). Автор одної статті заявляє, що ця серія така рідкісна, як Маврикій, хоч її ціна тисяча разів менша.

С. Г.

ЛІТАК, ПОРУШУВАНИЙ СОНЯЧНИМ ПРОМІННЯМ

Американський конструктор Гофман сконструював модель літака, який буде порушуватись виключно тільки енергією сонячного проміння. На крилах він матиме вмонтовані блоки "сіліціум" — металоїда, що в певних умовах перемінює сонячні промені в електричну енергію.

Рівночасно, американська фірма "Бел Компані" сконструювала телефон, який функціонує на сонячній енергії.

Навіть при сучасному стані розвою техніки ці проєкти, а зокрема проєкт Гофмана, видаються утопійними. Та чи не видавались такими ще кілька років тому й інші сміливі проєкти та винаходи, які мають уже нині широке застосування?!

КОСМЕТИЧНА ХІРУРГІЯ

У ділянці відмолодження дуже важливу роль відіграє косметична хірургія. Найчастіше ставлять хірургам ось такі питання: Чи є сенс робити косметичну операцію? Які саме частини можна оперувати? Як відбувається операція та як довго гоїться зопероване місце?

На ці питання можна відповісти так: косметичні операції, себто операції краси, мають дуже важливе значення, бо дають змогу відмолоднити людям, які тієї молодости дуже потребують, напр., артисти; вони дозволяють також кожній людині, що почуває себе меншвартною в наслідок тілесної хиби, визбутися того комплексу й виглядати краще, як до операції.

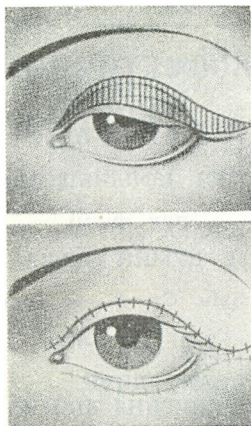
Які саме частини підлягають косметичним операціям? Оперується переважно зморшки на чолі, відстаючі вуха, кривий чи запалий ніс, мішечки під очима, зморшки довкола очей, уст та на ший, як також завеликі або обвислі груди. Витинають або випалюють також т. зв. родимки, якщо вони опоганюють людину.

Коли найкраще оперувати відстаючі вуха?

Таку операцію переводиться переважно ще в дошкільному віці дитини, але очевидно можна робити її також пізніше. Поганий ніс, — кирпатий, заломаний, чи кривий — найкраще оперувати після 20 року життя, тоді коли людина вже доросла й обличчя набрало своєї остаточної форми. Грудь оперують з 21 роком. Багато жінок думає, що після такої операції вже ніколи не зможуть кормити дітей. Так воно не є, бо підчас грудної операції усувається тільки надмір товщеві тканини, а не молочні залози.

Усування зморшок залежне від індивідуального випадку. Бувають жінки, що вже в 35 році життя мають дуже поморщене лице. На сороковому році еластичність м'якушів меншає. Тому в разі потреби найкраще починати від 38 р. Не слід чекати аж до пори, поки зморшки борозною в'їдаються в шкіру, бо тоді навіть при великому натягненні шкіри, по операції залишаються сліди зморшок.

Які саме операції мають за- певнений успіх?

До цього слід зачислити зоперовані поперечні й повздовжні зморшки чола, обвислі повіки, які так дуже постарюють лице, мішечки під очима. Також тепер проведено ряд операцій із вставлянням нових вій. Робиться це в той спосіб, що витинається вузький пасочок шкіри з волоссям зі спини або ноги й його імплантується на повіку. Після тільки треба підняти вій до відповідної довжини.

Також новий ніс бажаної форми можна дістати після вдалої операції. Горбатий чи запалий, за довгий або закороткий — його завжди можна зоперувати. Навіть якщо через випадок взагалі втратиться ніс — можна вставити новий. Операції носа є дуже важкі, але зате вповні успішні.

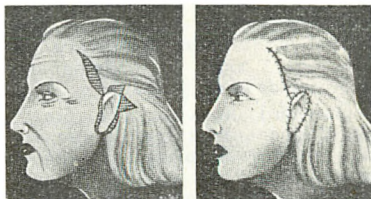
"Фейс-ліфтинг" — себто піднесення обвислих партій уст, бороди та шиї має широке застосування. При подвійному підбородкові усувається надмір

згромадженого товщу. Надмір товщу можна також оператив-но усунути, наприклад з живота. Зате операції загрубих ніг не дали позитивних наслідків.

Родимки та погані близни на лиці, напр. по віспі або акне, усувається спеціальним апаратом, що наче вишліфовує. Він схожий на апарат, який мають дентисти, тільки має більшу швидкість обертів (20.000!). При такій операції поверхня шкіри обшліфовується так, що після постає на ній рана, яка загоюється і за неповних два тижні не залишає найменшого сліду.

Способи оперування

Є різні методи оперування. Ось при операції зморшок чола витинається еліпсоподібний кусник шкіри у волосся над чолом, натягаючи шкіру чола, і у волосся кладеться шов. Операція триває пів години і гоїться за 8 днів. Відстаючі вуха корегується в той спосіб, що відтинається за вухом кусочок шкіри й хряща. Шов заховується якраз у фалді поза вухом і його цілком не видно. Операція триває 45 хв. й час гоєння 1 тиждень. З горішньої повіки витинається повздовжний кусник шкіри й тим стягається обвислу тканину. Шов припадає в природну зморшку повіки й його зовсім не видно. Час тривання операції 30 хв. й гоїться до 5 днів.

Подібно відбувається й операція мішечків під очима. Під долішньою повікою витинається повздовжний шматок шкіри й шов кладеться попід самі долішні вій. Операція триває 1 год. й гоїться, звичайно за п'ять-шість днів.

"Фейс-ліфтинг" — себто виврівняння зморшок біля носа, рота й підтягнення обвислих контурів лица, проводиться в той спосіб, що шви кладеться попри саме волосся понад висками та спереду й позаду вух. Тут треба заважити, що цій операції можуть піддатися тільки такі особи, яких шкіра гоїться дуже добре не залишаючи широких знаків. Інакше шви, що не закриті ні волоссям, ні природними фалдами, можуть бути надто видимими. Час тривання операції — одна година й видужання за 10-14 днів. Подвійний підбородок усувається витинаючи шкіру й товщеву тканину під бородою. Час операції 30 хв. і на повне загоєння треба чекати 10 днів.

Операція грудей — шов проходить довкола соски та йде доземо до підстави грудей. Підставу підтинається також. Виймається надмір товщевої тканини при заготовстві грудях та витинається трикутний кусок шкіри при запалих. Операція триває 2 год. і рана гоїться щонайменше за 2-3 тижні.

Більшість цих всіх операцій роблять тільки при льокальному знечуженні. Пацієнтка не потребує опісля лишатися в шпиталі, хіба у спеціально скомплікованих випадках.

Операції носа є вже більш скомплікованими і є безчисленна кількість варіантів їх проведення та техніки операції. При горбатому носі відти-

КОСМЕТИЧНИЙ САЛЬОН ТА ПАРФУМЕРІЯ

ОЛГІ КОЛЯНКІВСЬКОЇ

при фірмі

Е. ДУМИН І С-КА

552 Квін Ст. В. — Торонто

Тел.: ЕМ 4-4726

МАСАЖІ ЛИЦЯ
ВІДЧИЩЕННЯ ШКІРИ
ЕЛЕКТРОЛІЗА (усування
волосся)

МАНІКЮР - ПЕДИКЮР

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК
ЖІНЦІ

наша парфума чи кол. вода!

У нас купите парфуми
найвідоміших французьких
і світових фірм:

ЛЯНКОМ, ВОРТ, ГЕРЛЕН.

"Je reviens" — 1.75 дол.

"Magie" — 4.00 дол.

"Peut-etre" — 6.00 дол.

задовольнять і найвибагливішу жінку.

Багатий вибір кремів, кре-
док до уст, пудри, червіні,
олівців до брів і т. д.

Представництво
"LANCÔME", Paris, France

Висилка кремів на
замовлення

БЕПЛАТНІ ДІАГНОЗИ
ШКІРИ І ПОРАДИ

пається кусник хряща або носової кістки. Запальний ніс виповнюється в той спосіб, що під шкіру й хрящ вставляється кусник штучної кости. Заширокий ніс звужується, витинаючи шматки хряща з обох боків носа. Задовгий ніс скорочується, вітинаючи кусник хряща.

Звичайно всі ті операції робляться з середини, так що зі зовні опісля нічого не пізнати. Малі ранки гояться впродовж 4-5 днів. Уже зараз після операції помітна зміна, але остаточно формування зовнішнього вигляду носа триває довгі тижні й місяці.

Які кошти косметичних операцій?

Важко їх точно означити, бо кращий спеціаліст бере дорожче від гіршого. Найкращі й найдорожчі операції проводить-

ся в Парижі й Нью-Йорку. Косметична операція є безперечно дорожча від нормальної, але коли взяти до уваги те, що відпадають кошти побуту в шпиталі, то в загальному їх ціни вирівнюються.

Идучи на операцію, треба собі усвідомити, що кожна людина проходить операцію індивідуально. Добрий вислід залежить також від доброї власливості загоювання шкіри у даного пацієнта. Деякі з косметичних операцій, як напр. натягання зморщок чи "фейс-ліфтинг" треба повторювати. Натомість операції носа, вух чи грудей мають постійний успіх.

Чи піддаватися операції, — це справа індивідуальна. В кожному випадку, коли йдеться про покращання себе і своєї долі, слід над цією проблемою призадуматись та засягнути поради у спеціалістів. О. К.

ЗНИКАЄ ОЗЕРО

В горах Тянь-Шаню швидко розставав сніг, на льодовиках дзвеніли ручаї, бутніли ріки.

Піднімаючись з групою українських альпіністів на одну з верховин Заїлійського Алатау, ми розташувались на ніч біля високогірного озера Туюк-су, яке казахи називають "Замкнена вода". Далекі гори ще осіявало сонце і на озеро лягали довгі тіні. Було на диво тихо.

...І от наступного дня ми стали свідками того, як озеро зникло.

Розступилися скелясті береги, розсунулась морена і льодовикова вода з висоти 3.700 метрів з страшенною силою ринула вниз. З ревом котився в долину п'ятиметровий вал води, піску, уламків скельних порід, льоду. Все гуркотіло навкруги, немов від землетрусу. Прорвавшись в Малу Алмаатинку, цей вал каміння і піску загатив її. Ріка зупинилась. Утворилося велике озеро. Та незабаром потік прорвав загату і знову нестримно понісся вниз, на ялиновий ліс. Тепер вже не було сили, яка могла б зупинити падаюче озеро. Потік проклав у лісі глибоку просіку. Він зметає усе на своєму шляху: тяньшанські ялини, мости, котив стотонні валуни, трощив споруди. Великий будинок метеорологів на наших очах здригнувся, перекинувся і зник під водою.

НАЙЛЕГЕНДАРНІША 3 ПЕРЕМОГ

Усі спортові конкуренції під час Олімпійських ігрищ відбувалися на стадіонах, тільки єдина траса Маратонського бігу починаючись і кінчаючись на стадіоні, вибігала ген за місто та вилась зикзаками по вулицях Мельборну.

Маратон, цей легендарний біг на 42.195 метрів, є вогневою пробою терпеливості, під час якої в однаковій мірі працюють голова і ноги. Кожний рух, кожний віддих, мусить бути розкалькульований на максимальну витривалість впродовж двох і пів годин.

Теперішній олімпійський переможець Ален Міму, невеличкий ростом алжирець, що виступив у кольорах Франції, вже не молодий віком: в січні минуло йому 36 років. Дванадцять років він підготовлявся до цієї перемоги, беручи участь в бігах на 5 і 10.000 метрів під час Олімпійських ігрищ у Лондоні і Гельсінках, де він прибував до мети другий. У Мельборні пощастило йому в тих конкуренціях ще гірше, — прийшов до мети щойно дванадцятим. Тому й мало хто звернув увагу на Міму при старті.

День був особливо гарячий: 35 ст. Цельсія в тіні! На трасі майже ні клаптика тіні. Але спека не була новістю для цього уродженця Оранської високорівні, що під час війни перебував африканську кампанію і бої в Італії.

На п'ятім кілометрі бігу він є сьомим, на десятім — четвертим, на п'ятнадцятім — другим після росіянина Філіна. Починаючи від 20 кілометра, аж

до мети, він провадить, не даючись випередити нікому.

На тридцятomu кілометрі він завважує залізничний міст. Такий самий міст був поблизу

стадіону і Міму думає, що це вже мета. Збільшує темпо, але швидко розчаровується, — до мети ще 12 кілометрів! І тоді він переходить важкі хвилини кризи: скорч шлунка, біль у боках, в устах посмак крові і смерти. Йому здається, що він поділився надвоє: окремо голова, окремо ноги. "В мене було почуття, — каже Міму, — наче б я сів на коня, який не хоче мене слухати."

Приблизно в тому часі його суперник югослов'янин Мігаліч що прийшов до мети другий, приблизивсь до нього вже на 120 метрів. Вслід за ним бігли росіяни, а ще далі чех Затопек.

Міму затискає зуби і не піддається знесиленню. Сонце пече щораз дошкульніше, ноги

невимовно болять, але інші хіба також не менше змучені, — думає Міму.

Саме напередодні бігу, Міму дістав телеграму, що йому народилася його перша донечка. І це йому додає сили. Він біжить для неї і для своєї дорожньої дружини. Для них він мусять здобути перемогу.

Ще п'ять кілометрів, ще три... Ось залізничний міст, той справжній залізничний міст Річмонду. І врешті оклики 100.000-ної юрби глядачів. Свобідно, без ослаблення, Міму оббігає марафонський стадіон і врешті він на меті: за ним 42.195 метрів дороги, які він пробіг у часі 2 год. 45 хв., випередивши Мігаліча майже на один кілометр.

НАЙВАЖНІШІ СПОРТОВІ ПОДІЇ 1956 РОКУ

1. I. — Почала свою діяльність Українська Спортова Централь Америк й Канади, т. зв. УСЦАК, створена в Торонті 24. XII. 1955.

26. I. до 5. II. — Відбулися в Кортіні д'Ампеццо (Італія) VII Зимові Олімпійські ігрища з історичною участю СССР.

22. II. — Помер у Сао Кітано де Суль (Бразилія) визначний український атлет і спортовий діяч Іван Волинець.

10. IV. — Почав виходити в Нью-Йорку новий український спортовий тижневик: "Спортовий Репортер".

10. VI. до 17. VI. — Відбулися в Стокгольмі (Швеція) кінні Олімпійські ігрища XVI Олімпіади.

14. VII. — Перестав існувати найкращий український спортовий часопис на еміграції "Спорт", що виходив у Торонті.

28. IX. — Померла Бейбі Дидриксен Захаріас, найкраща американська спортсменка, відома світові із своєї всесторонності, проживши тільки 42 роки.

22. XI. до 8. XII. — Відбулися в Мельборні XVI Олімпійські ігрища модерних часів, у яких золоті медалі здобули українці: Кущ (2 — 5 і 10 км.), Тишкевич (1 — кұля), Чұкарин (2 — руханка), Латиніна (2 — руханка), Романенко (1 — стрільня).

26-28. XII. — Відбувся в Сіднею (Австралія) тенісовий фінал змагань за чашу Дейвіса на рік 1956 між Австралією і ЗДА, з вислідом 5:0 в користь австралійців.

Роман Дубляниця

“БОВЕРІ БОМ”

“Сьогодні вранці знайдено у входовій брамі одного дому при Бовері замерзле тіло бувшого професора місцевого Рівер Каледжу, д-ра Н. І. Найка, що помер тут як “Бовері-бом”.

Листки часопису на кінчиках злегка задрижали і з тихим шелестом зсунулись на білу скатерть стола. Через хвилину п'ять довгих, ніжновиплєканих пальців забігало, зразу якось наче розгублено, по поверхні стола, а пізніше несміло діткнулись довгих, лискучих ножиць, що лежали побіч чорного, настільного хреста.

Знову зашелестіли листки часопису. Зазумзів розтинаний гострими лезами ножиць папір і кінчики дбайливо виплєканих пальців вибрали з-поміж густозадрукваних рядків прямокутний клапоть паперу з повідомленням про смерть професора-бома.

Зашурготіла висувана зі стола шухляда. Пальці зарились у гущу паперів і добули з самого споду оправлений в золочені рямці образ.

Блиснув відбитий від скла рефлекс світла і з-поміж позолоті оправы портрета ви-

глянули глибокі, вдумливі очі молодого мужчини.

Піддержуваний тендітними пальцями портрет завис на хвилину в повітрі. Опісля ті ж самі пальці повернули його в другий бік та беззвучно поклали на стіл.

Знову декілька мовчазних хвилин. Урешті пальці пересунули малу картонну засувку, підняли вгорі задню стіну образу, і світло столової лампи впало на два ряди дрібнозадрукваних часописних вирізків, що, понаклеювані один під одним, вкривали цілу поверхню другої сторони портрета. Вирізки ці були різної величини. Одні більші, другі менші. Раз з дрібно, то знову з товстіше задрукваними рядками. Деякі були вже дещо прижовклі. Видно давно їх сюди понаклеювано.

Пальці зсунулись вниз і з задрукваних рядків старих, газетних вирізків стала пливти історія минулих років.

“Вчора, в церкві св. Патрика відбулося вінчання панни Діяни С. Вайт з д-ром Н. І. Найком. Панна Діана С. Вайт є дочкою відомих у тутешніх фінансових колах багатіїв-промисловців та студіює медицину. Д-р Н. І.

Найк є сином панства О. та Д. Найків з Огайо і працює як асистент у місцевому Рівер Каледжі. Свої студії кінчав д-р Найк в Англії та в Колумбійському університеті.

"Повідомляють нас з Рівер Каледжу, що вчора відбулася там габілітація д-ра Н. І. Найка на професора цього учбового закладу. Серед численної, прихвної на цій врочистості публіки бачилось багато визначних осіб нашої метрополії. При цій нагоді варто теж відмітити, що перед кількома днями дружина проф. Найка промувалась на доктора медицини."

З книжкового ринку. Нещодавно появилася на книгарських полицях нова книжка проф. Найка п. н. "Кохання в житті великих людей". Книжка ця, з огляду на доволі оригінальні погляди її автора на деякі життєві справи, а особливо справи подружжя та т. зв. "вільного кохання", викликала велике зацікавлення і стала темою палких дискусій та полемік не тільки серед наукових кіл, але теж і серед широких шарів читачів. Більшість критиків визнала її шкідливою та аморальною."

"Наш кореспондент з Флориди повідомляє, що перед двома днями в Маямі, в готелі Е., мав місце небуденний та не позбавлений пікантності товариський скандал, що порушив на деякий час усю тамошню публічну опінію. Отож, — як пише наш кореспондент, — перед двома днями, у вечірні години, у голі згаданого готелю, дружина професора Найка вистрілила два рази з револьвера до пані

О. Моррісон, молодой дружини відомого фінансиста, п. Р. Моррісона. Хоч обидва стріли хибили, пані Моррісон, в наслідок нервового шоку, зомліла після цього випадку і її негайно відбезено до місцевої санаторії. Там буде вона перебувати так довго, аж стан її нервів настільки покращає, що буде можна передати її домашній опіці. Особлива пікантність цієї незвичайної події лежить не тільки в тому, що трапилась вона серед найвищих кіругів т. зв. "елегантного світу", але ще більше в тім, що жертва агресії пані докторової була її найближчою приятелькою. Тепер гострі язики кажуть, що ще ближчою приятелькою була вона для її чоловіка... Хоч наш кореспондент не подає генези цього випадку, кожний, хто читав останню книжку проф. Найка та знає його вільнодумні погляди на справи кохання, легко може собі цю генезу відтворити."

"Професор Найк розведений! Як подає Уряд Цивільного Реєстру, проф. Найк розвівся зо своєю дружиною. Вістка ця цікава тим, що це якраз проф. Найка, а не його дружина, вніс скаргу на розвід. Найоригінальніше в цій справі є одначе те, що за причину свого кроку подав проф. Найк те, що він одружувався в нетверезому стані!"

"Нова афера довкруги проф. Найка!

Вчора, в одному, вже від довшого часу підозрілому для поліційних властей, льокалі, арештовано проф. Найка, що, в товаристві чотирьох студенток проводив свій "гуд тайм"...

R. MYNDIUK & SON

Всі роди асекурації

575 Queen St. W.

(над Аркою)

Toronto 2B**Office: EM 6-6326****Res.: LE6-4444**

"Проф. Найк позбавлений катедри!

Повідомляють нас з Ректорату Рівер Каледжу, що професора Найка скреслено з листи професорів цієї наукової інституції з приводу його неморальної поведінки."

"З хроніки дня. Вчора, у вечірніх годинах, авто поранило на Бовері відомого під іменем "професор" борма, якого правдиве прізвище звучить Найк. При потурбованому не знайдено ніяких документів, але його приятелі запевняють, що він справді був колись професором в якомусь каледжі. Жертву випадку відвезено до міського шпитала для бідних, на долині міста."

Біля цього часописного вирізка була збоку дописана рукою така нотатка:

"І найбільша вченість є нічим, як недостає моральних засад!"

"Авантюра на Бовері. П'яний бом кидається з ножом на свою бівшу дружину!"

Вчора ввечері була на Бовері сенсація, що її спричинив відомий там під іменем "профе-

сор" бом. Отож, як підхмелений "екс-професор" переходив дорогу, надїхала таксівка, з якої висіла зодягнута в шпитальний стрій жінка, що, з допомогою шофера таксівки, намагалася запровадити п'яного до автомашини. "Професор" однак не хотів користати з цього засобу льокомоції та криком і стусанами оборонявся від своїх "напасників". В одній хвилині блиснув у його руці ніж, з яким він кинувся на жінку та зранив її в ліву передрам'я.

Спроваджена на місце випадку поліція вияснює цю "історію" так: жінка, це бівша дружина "професора". Її колишній чоловік перебував недавно в шпиталі, де вона працює як лікарка. За весь час його нездужання вона з самаританською посвятою піклувалася ним та намовляла покинути дотеперішній спосіб життя. Вона винайняла для нього помешкання, де він, після видужання, міг був жити. Але він і чути про це не хотів та, трохи поздоровшавши, втік. Його дружина однак не тратила надії і майже кожного вечора їздила таксівкою вздовж Бовері, щоб його відшукати. І віднайшла та дістала за це заплату!..."

Під цим останнім вирізком дрижачі пальці накле-

Д-р А. ФЕДИНА

лікар, хірург, акушер

(напроти Вестерн Госпіталю)

386 Bathurst St.**Office: EM. 3-3661****Res.: WA. 1-1905**

їли свіжий, недавно витятий з часопису, задрукований папірець.

**
*

День був дощовий і холодний. На тротуарі, біля кошика на сміття, вітер грався листками старої газети. На одній сторінці цієї газети, що її вітер саме розгорнув, видніла така нотатка:

"Вчора ввечері на одному з найбільш рухливих роздоріжжя долини міста трапився трагічний автомобільний випадок, в якому втратила життя лікарка місцевого шпиталю, пані д-р Вайт. Причина випадку — неправильний перехід вулиці. Шофер не міг зупинити машини і він без вини. Біля бездушного тіла лікарки знайдено портретик молодого чоловіка, що його нещасна жертва випадку правдоподібно мала на-

мір віддати до опрацювання в свіжі рямці. А може хотіла мати його біля себе, як відходить на той світ?..."

Цієї нотатки, однак, вже ніхто не витинав з часопису. Тільки густі краплі дощу щораз сильніше приліплювали її разом з часописом до холодної плити хідника...

ДИВНІ ЧИСЛА

11
1 2 1
1 2 3 2 1
1 2 3 4 3 2 1
1 2 3 4 5 4 3 2 1
1 2 3 4 5 6 5 4 3 2 1
1 2 3 4 5 6 7 6 5 4 3 2 1
1 2 3 4 5 6 7 8 7 6 5 4 3 2 1
1 2 3 4 5 6 7 8 9 8 7 6 5 4 3 2 1
Як пояснити цю піраміду?

ПЕРЕВІРТЕ СВОЮ СПОСТЕРЕГЛИВІСТЬ!

Порівняйте ці дві картини і знайдіть поміж ними дванадцять ризниць, непомітних на перший погляд!

ЧОЛОВІЧІ
ЖІНОЧІ І
ДИТЯЧІ
УБРАННЯ

Е. ДУШИН & Ко
552 QUEEN ST. W. TORONTO. ONT. TEL.: EM. 4-4726

НАЙМИЛШИЙ

ПОДАРУНОК ДЛЯ ПАНЬ

ЗНАЙДЕТЕ В НАШІЙ ПАРФУМЕРІЇ!

ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Дехто з Вп. Передплатників не відновив своєчасно передплати. Хоч як нерадо це робимо, ми примушені висилати пригадки. При цьому трапляються інколи помилки, просимо тоді не ображуватись, тільки ласкаво вияснити нам справу.

Часто маємо реклімації від передплатників чи кольпортерів, що вони дістають журнал пізніше інших. Повідомляємо, що всі журнали експедиємо того самого дня і якщо є затримки, то хіба на поштових чи митних урядах. Найчастіше вони трапляються на американських митних урядах. Трапилося вже декілька випадків, що журнал взагалі не доручено. Просимо тоді, приблизно після місяця, написати, а ми вишлемо його вдруге.

Міняючи адресу, просимо раніше повідомити нас про це, бо пошта звичайно не повертає журналу, але його нищить. Зміна адреси є сполучена з додатковою працею адміністрації, просимо отже доплачувати за це 10 центів.

Поміж ЗДА і Канадою є валютна різниця і під цю пору американський долар є на 5 центів дешевший. Для кожного передплатника зокрема це дрібничка, але в загальному для нас це дуже поважний видаток, зокрема, коли ще додати 15 центів, що їх стягає банк за виміну чеків. Ми не домагась, але будемо вдячні, якщо візьмете це під увагу.

Надсилаючи чека, а не готівку, в листі, просимо не вимагати в нас потвердження вплати. Таке потвердження на випадок потреби дасть вам ваш банк. Для нас це зайве обтяження працею. В засаді листи й гроші не пропадають при пересилці.

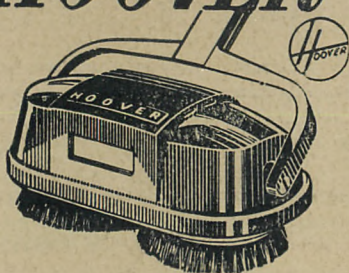
Інколи, в наслідок переобтяження працею, трапляються затримки у відповідях на листи, просимо бути вибачливими і терпеливими. З свого боку докладемо всіх зусиль, щоб усі справи полагоджувати як найшвидше.

Остання і постійна просьба: Старайтесь при всіх нагодах поручати наш журнал своїм знайомим, бо тільки збільшуючи число передплатників, можна розбудувати видання. Купуючи товари по крамницях, домагайтесь, щоб їхні власники оголошувались у нас. Згадайте також в крамниці, що ви бачили її оголошення в нас, — цим зробите купцеві приємність, а нам допоможете дістати його оголошення вдруге.

Цить, бо трісну зі сміху!
В атомову цю добу,
в людей "Гуверів" по два,
а у нас в кутку мітла?

HOOVER

Найкращої якості "Гувера"
відкурювачі і вигладжувачі
(полішери) знайдете у фірмі

ALPHA FURNITURE CO.

735 Queen St. W., Toronto, Ont.

Tel. EM 3-9637